

PÖYTÄKIRJA Sosialidemokraattisen Puolue-
neuvoston kokouksesta, joka pidettiin Helsin-
gissä Työväentalon A-salissa 23. päivänä tou-
kokuuta 1959 alkaen kello 11.

Kokouksen puheenjohtajana toimi Väinö
Tanner ja sihteerinä Aatto Väyrynen.

Kokouksen avaus

Sen jälkeen kun Puolueneuvoston jäsenet ja muut kokouksen osan-
ottajat olivat asettuneet paikoilleen, puolueen puheenjohtaja Väinö
Tanner avasi kokouksen lausuen mm. seuraavaa:

Arvoisat puolueneuvoston jäsenet: Hyvät puoluetoverit: Edelli-
sestä puolueneuvoston kokouksesta, joka pidettiin viime marraskuun
lopulla, on kulunut jokseenkin tasan puoli vuotta. Tämän puolen vuo-
den aikana olemme saaneet kokea monenlaisia vaihteita. Ne ovat kos-
keneet, ei vain yleistä elämää maassamme, vaan myöskin meidän omaa
puoluettamme.

Edellisessä puolueneuvoston kokouksessa annettiin tunnustus
silloin valtaa pitäneelle Fagerholmin hallitukselle. Mutta ei kes-
tänyt kuin vajaan viikon, kun tämä hallitus hajosi sisältä käsin.
Hajaantuminen tapahtui, kuten kaikki hyvin muistavat, siten, että
maalaisliiton edustajat, yksi toisensa jälkeen, hyppäsivät ulos
hallituksesta. Seurasi kireä vaihe, jonka aikana maalle yritettiin
saada uutta hallitusta. Vastakkain oli kaksi rintamaa, jotka sit-
keästi halusivat pysyä asemissaan. Oli kansanvaltainen rintama, jo-
ka piti kiinni periaatteesta: maalla täytyy olla parlamentillinen
hallitus ja sen muodostamisessa täytyy eduskunnan ryhmineen olla
määräävänä tekijänä. Toinen rintama pyrki epäparlamentilliseen tu-
lokseen. Osa siitä halusi yhteistyötä kommunistien kanssa. Tämä

ajatus kuitenkin raukesi siihen, ettei yksikään muu puolue kuin maalaisliitto ollut tämmöiseen yhteistyöhön valmis. Seuraavana päämääränä oli saada aikaan joku epäparlamentillinen hallitus, joka olisi ollut joko presidentin luottamusta nauttiva taikka virkamieshallituksen tapainen. Siihenkään ei saatu eduskuntaa suostumaan.

Lopulta päädyttiin sellaiseen hätäratkaisuun, että maalaisliitto yksinään otti muodostaakseen hallituksen. Näin syntynyt hallitus meillä on ollut vallassa tammikuun puolivälistä alkaen. Ainoana toisen puolueen jäsenenä tässä hallituksessa on ulkoministeri, joka ei kuitenkaan virallisesti edusta ryhmäänsä.

Nykyisen hallituksen vaellus on ollut kaikkea muuta kuin ilahduttavaa. Sillä on ollut vaikeuksia voitettavanaan, ja voittamisen laita on ollut vähän niin ja näin. Koska sillä vähemmistöhallituksena ei ole ollut mahdollisuuksia saada riittävää tukea eduskunnalta, sen esitykset toinen toisensa jälkeen ovat kaatuneet eduskunnassa, ja juuri näinä päivinä tulee taasen kysymykseen kimppuratkaisuja, joilla pyritään nostamaan sekä hintoja että veroja ja jotka eivät ole saavuttaneet ainakaan asianomaisen valiokunnan hyväksymistä ja ilmeisesti eivät myöskään eduskunnan hyväksymistä. Hallitus saaisi toimia vastatuulella ja tuntee tämän pulmansa erittäin hyvin, ja on ruvennutkin hiljalleen virittämään keskustelua siitä, että sen olisi saatava lisätukea toisista puolueista.

Sosialidemokraattisen puolueen taholla ei tästä ajatuksesta tähän mennessä ole oltu erityisen innostuneita, koska me hyvin tiedämme, että meidän taholtamme tapahtuva hallitukseen meno vaatisi vahvempia edellytyksiä kuin aikaisemmissa vaiheissa. Mutta joka tapauksessa: jos tervettä poliittista elämää halutaan tässä maassa ylläpitää, ennen pitkää täytyy hallituksen kokeonpanossa tapahtua muutoksia.

Meidän omassa keskuudessammekin on eletty vaiherikkaita aikoja näidenkin kuuden kuukauden aikana. Meidänkään keskuudessamme olot eivät ole olleet normaalit. Eräänlainen kuumetila jatkuu edelleen. Oppositio, joka puolueessamme on häirinnyt yleistä rauhaa jo parin vuoden aikana, on jatkanut työtään entiseen tapansa. Se on kaikin mahdollisin tavoin koettanut häiritä puolueen säännöllistä toimintaa ja vaikeuttaa tuloksiin pääsemistä. Täytyy sanoa, että se ei ole valinnut edes järkeviä, psykologisesti ymmärrettäviä menettelytapoja. Tulee mieleen runoilijan Sven Dufva, jonka sanotaan toimineen innokkaasti, mutta "päinvastoin aina vaan". Juuri näinä päivinä tunnemme kahdelta taholta tulevaa painetta; viittaa siihen valtataisteluun, jota par'aikaa käydään naisten erikoisjärjestössä ja nuorisoliiton piirissä. Kummallakaan taholla puolueen vakaat, pitkän aikaa mukana olleet jäsenet eivät ole tyytyväisiä siihen menoon, jota siellä harjoitetaan. Nämä asiat joutuvat kokouksen varrella punnittaviksi ja niistä aiheutuvista toimenpiteistä tullaan jo tässä kokouksessa päättämään.

Joitakin valopuoliahan kaikessa tietysti on syytä myöskin keksiä. Yksiä ja toisia sellaisia havaitaan yleisessä taloudellisessa kehityksessä. Niin surkea kuin se suurine työttömyyksineen ja muutenkin on ollut, voimme sentään todeta, että aikaisempien aikojen inflaatiokehitys näyttää pysähtyneen ja rahan arvo vakautuneen. Että tästä seuraa omia vaikutuksiaan, on selvää. Aina kun inflaatio pysähtyy, tulee taloudellisia vaikeuksia, koska ihmisten on vaikea mukautua pysyvään tasoon.

Poliittisesti on ainakin omassa puolueessamme kai syytä myöskin todeta se, että käsitteet alkavat vähitellen selvitä. Ainakin minulla henkilökohtaisesti on se tunne, että puolueen järjestöelämä alkaa kulkea terveempiä polkuja ja koko puolue-elämä on pääse-

mässä rauhallisempiin uomiin. Tervehtyminen onkin tärkeätä jo siitä syystä, että me vietämme parast' aikaa erikoista merkkivuotta. Mehän ylläpidämme melkein koko vuoden ajan mielialoja niiden muistojen merkeissä, joita 60 vuoden aikana suoritettu työ tarjoaa. Tämän puolueeneuvoston kokouksen arvokkaana tehtävänä on koettaa löytää oikea tie puolueen sisäisten asiain järjestykseen saamiseen ja hankkia takeita siitä, että tehty 60 vuoden työ ja sen muisteleminen saa arvolleen sopivan jatkon. Toivon, että puolueenuevosto tässä tehtävässään onnistuu ja että se löytää oikeat ratkaisut sen eteen asetettavissa pulmissa.

Toivotan kaikki neuvoston jäsenet ja muut saapuvilla olevat sydämellisesti tervetulleiksi tähän meidän neuvonpitoomme ja julistan kokouksen avatuksi.

Nimenhuuto

Avauspuheen jälkeen toimitettiin nimenhuuto, jossa erikseen laadittuun nimiluetteloon tehtiin merkinnät saapuvilla oleviksi todetuista puolueeneuvoston jäsenistä, erikseen puoluetoimikuntaan kuuluvista ja erikseen muista puolueeneuvoston jäsenistä, edelleen paikalla olleista eduskuntaryhmän jäsenistä, tilintarkastajista, puoluelehtien edustajista, piiritoimikuntien ja eräiden kunnallisyhdistöjen edustajista, Sos.-dem. Naisliiton, Sos.-dem. Nuorisoliiton ja Sos.-dem. Raittiusliiton edustajista, puoluetoimikunnan jaostojen puheenjohtajista ja puolueen vastuunalaisista toimihenkilöistä. Nimiluettelon liitetyille lisälehdille tehtiin vielä merkintöjä henkilöistä, jotka olivat erityisellä luvalla kokousta seuraamassa.

Merkittiin, että puolueeneuvoston äänivaltaisten jäsenten lukumäärä tässä kokouksessa oli 42. (Liite n:o 1.)

Kokouksen laillisuuden toteaminen

Kokous todettiin yksimielisesti laillisesti koollekutsutuksi ja päätösvaltaiseksi. (Kokouskutsu liitteenä n:o 2.)

Kokouksen järjestäytyminen

Kokouksen järjestäytymistoimenpiteistä tehtiin pöytäkirjaan seuraavat merkinnät:

- a) Kokouksen puheenjohtajana toimi puolueen puheenjohtaja Väinö Tanner.
- b) Kokouksen sihteereiksi valittiin kunnallisasiain sihteeri Aatto Väyrynen ja tiedotussihteeri Olavi Hurri.
- c) Pöytäkirjan tarkistajiksi valittiin puolueeneuvoston jäsenet Sinikka Luja ja Valtter Laitinen.
- d) Ääntenlaskijoiksi valittiin puolueeneuvoston jäsenet Sinikka Luja, Lempi Lehto ja Mauno Lindholm.
- e) Menettelytapavaliokuntaan valittiin puoluetoimikunnan ehdottamat kahdeksan varsinaista jäsentä sekä kaksi asiantuntijajäsentä, heistä toinen puoluetoimikunnan edustajana. Varsinaisiksi tulivat seuraavat: Veikko Kokkola, Kymen piiri; Antero Väyrynen, Oulun piiri; Viljo Vuorinen, Vaasan et.; Sylvi Siltanen, Turun pohj.; Eero Santala, Hämeen et.; Valter Laitinen, Helsingin piiri; Paavo Ilo, Mikkelin piiri; Pentti Vuorinen, Ruotsalainen Työväenliitto. Asiantuntijoiksi valiokuntaan nimettiin tohtori Tauno Suontausta ja puoluetoimikunnan jäsen, kansanedustaja Rafael Paasio.

Merkittiin, että kaikki vaalit olivat yksimieliset.

Työjärjestyksen hyväksyminen

Kokoukselle hyväksyttiin yksimielisesti seuraava puoluetoimikunnan esittämä työjärjestys:

" T y ö j ä r j e s t y s :

1. Kokouksen avaus
2. Nimenhuuto
3. Kokouksen laillisuuden toteaminen
4. Kokouksen järjestäytyminen:
 - a) sääntöjen 40 §:n mukaan puolueneuvoston kokouksessa johtaa puhetta puoluetoimikunnan puheenjohtaja;
 - b) valitaan kaksi sihteeria;
 - c) valitaan kaksi pöytäkirjan tarkistajaa;
 - d) valitaan kolme ääntenlaskijaa;
 - e) valitaan menettelytapavaliokunta (julkilausuman valmistelua varten)
5. Työjärjestyksen hyväksyminen
6. Puoluetoimikunnan kertomus v. 1958 toiminnasta ja tileistä sekä tilintarkastajien lausunto niiden johdosta
7. Sos.-dem. Maaseutuvaltuuskunnan kertomus v. 1958 toiminnasta
8. Päätös tili- ja vastuuvapauden myöntämisestä puoluetoimikunnalle v. 1958 toiminnasta ja tileistä
9. Puoluetoimikunnan ehdotus tulo- ja menoarvioksi v:lle 1959
10. Vaasan läänin pohjoisen Sosialidemokraattisen Piirin erottaminen puolueen jäsenyydestä
11. Kysymys puolueen Joensuussa omistaman, Mutalan Työväen-yhdistyksen hallinnassa olevan työväentalokiinteistön luovuttamisesta
12. Tilanne Sos.-dem. Nuorisoliitossa
13. Tilanne Sos.-dem. Naisliitossa
14. Poliittinen tilannekatsaus ja julkilausuma
15. Muut esille tulevat asiat
16. Kokouksen päättäminen."

Puoluetoimikunnan kertomus v. 1958 toiminnasta ja tileistä sekä tilintarkastajien lausunto niiden johdosta

P u h e e n j o h t a j a : Sitten tulee virallisia asioita. Nyt on käytävä lävitse puoluetoimikunnan kertomus viime vuoden toi-

minnasta ja tilit sekä tilintarkastajain lausunto niiden johdosta. Puoluetoimikunnan kertomus on jaettu kaikille etukäteen, niin että sitä ei tarvitse täällä ruveta lukemaan. Ensin tarjotaan tilaisuus yleiskeskusteluun ja sen jälkeen kertomus käydään läpi otsakkeittain.

M e r k i t t i i n , että kertomuksen johdosta ei syntynyt keskustelua ja että se tuli yksityiskohtaisessa käsittelyssä, kohta kohdalta hyväksytyksi.

(Kertomus seuraa pöytäkirjaa liitteenä n:o 3.)

P u h e e n j o h t a j a : Tähän liittyvät sitten pöytiin jaetut tilit ja tilintarkastajain lausunto. Halutaanko puheenvuoroja?

Puheenvuoroja ei pyydetty.

M e r k i t t i i n , että tilit ja tilintarkastajain lausunto hyväksyttiin muutoksitta.

(Tilinpäätös ja tilintarkastuslausunto liitteinä n:ot 4 ja 5.)

Sos.-dem. Maaseutuvaltuuskunnan kertomus v. 1958 toiminnasta

P u h e e n j o h t a j a : Maaseutuvaltuuskunnan kertomus vuodelta 1958.

Kertomus hyväksyttiin keskustelutta. (Liite n:o 6.)

Päätös tili- ja vastuuvapauden myöntämisestä puoluetoimikunnalle v. 1958 toiminnasta ja tileistä

P u h e e n j o h t a j a : On saatu tutustua puoluetoimikunnan kertomukseen, tilinpäätökseen ja tilintarkastajain lausuntoon sekä Maaseutuvaltuuskunnan kertomukseen. Voidaanko asianomaisille myöntää tili- ja vastuuvapaus?

M e r k i t t i i n , että kokous päätti yksimielisesti myöntää tilivelvollisille tili- ja vastuuvapauden.

Puoluetoimikunnan ehdotus tulo- ja menoarvioksi v:lle 1959

P u h e e n j o h t a j a : Teille on jaettu eräs paperi, yksinäinen liuska, jossa päällä seisoo "Tulo- ja menoarvio vuodelle 1959". Siitä näkyy, että loppusumma pyörii jokseenkin samalla tasolla kuin tilinpäätöksessä, eli siinä 60 miljoonan markan vaiheilla.

M e r k i t t i i n , että puoluetoimikunnan ehdotus tulo- ja menoarvioksi v:lle 1959 hyväksyttiin keskustelutta puoluetoimikunnan esittämässä muodossa. (Liite n:o 7.)

Vaasan läänin pohjoisen Sosialidemokraattisen Piirin erottamisen puolueen jäsenyydestä

P u h e e n j o h t a j a : Listalla seuraa Vaasan läänin pohjoisen Sosialidemokraattisen Piirin erottaminen puolueen jäsenyydestä. Selostuksen asiasta antaa järjestösihteeri Nevalainen.

N e v a l a i n e n : Tämä asia on ollut puolueen neuvostossa esillä jo kaksikin kertaa. Ehkäpä on paikallaan, että aikaisempia päätöksiä muistin virkistämiseksi vähän selostetaan.

Toukokuun 5. päivänä 1958 pitämässään kokouksessa puolueen neuvosto päätti tunnustaa Vaasan läänin pohjoisessa vaalipiirissä piiritoimikunnaksi ja puolueen vaalityön tekijäksi Jaakko Pietilän johtaman piiritoimikunnan ja kielsi puoluetoimikuntaa jatkamasta yhteistyötä Kokkolassa valitun toisen piiritoimikunnan kanssa. Marraskuun 29 päivänä 1958 pitämässään kokouksessa puolueen neuvosto hyväksyi ne toimenpiteet, joihin puoluetoimikunta oli ryhtynyt Kokkolan Sosialidemokraattinen Piiri ry:n perustamiseksi ja rekisteröimiseksi puolueen viralliseksi piirijärjestöksi Vaasan läänin pohjoisessa vaalipiirissä. Samalla puolueen neuvosto velvoitti puoluetoimikunnan ryhtymään toimenpiteisiin Vaasan läänin pohjoinen Sosialidemokraattinen Piiri ry:n lopettamiseksi.

Kun tämä vanha piirijärjestö kaikesta huolimatta ei ole lopettanut toimintaansa, vaan päinvastoin on tehostanut sitä ja kaikissa yh-

teyksissä korostanut olevansa puolueen virallinen piiri, on puoluetoimikunta päättänyt ryhtyä toimenpiteisiin piirin erottamiseksi virallisestikin puolueesta ja tässä mielessä pyytän puolueen sääntöjen 72 §:n mukaisesti erotettavalta selitystä.

Puoluetoimikunnan pyytämä selitys on saatu. Sitä on liitteineen kokonaista 11 sivua. (Liite n:o 8.) Selityksen henki käy riittävän hyvin selville sen ponsista ja varsinkin sen loppukappaleesta.

Puoluetoimikunta ehdottaa, että puolueen neuvosto erottaisi Vaasan läänin pohjoinen Sosialidemokraattinen Piiri ry:n puolueesta sen puoluetta vastustavan ja vahingoittavan toiminnan takia.

P u h e e n j o h t a j a : Ehdotus on kuultu. Puheenvuoroja voidaan pyytää.

Syntyneestä keskustelusta merkittiin pöytäkirjaan seuraavaa:

M a u n o L i n d h o l m : En ryhdy pitempään kertaamaan viime vuoden asioita, mutta yleisesti esitän käsitykseni, että ehdotettu erottamistoimenpide ei ole tarkoituksenmukainen. Se hajottaa yhtenäisyyttä. Olenkin sitä mieltä, että puoluetoimikunnalle jätettäisiin tehtäväksi selvittää tilannetta kyseisessä piirissä.

A n t e r o V ä y r y n e n : Ei ole mitään muuta mahdollisuutta kuin johdonmukaisesti noudattaa sitä linjaa, jonka puolueen neuvosto on aikaisemmissa kokouksissa hyväksynyt. Puolueen yhtenäisyys kyllä syntyy sillä, että ne, jotka tuntevat tarvetta toimia puolueen mukana ja pysyä puolueen linjalla, voivat tulla mukaan toimintaan puoluetoimikunnan hyväksymän piirijärjestön puitteissa. Kannatan puoluetoimikunnan tekemää ehdotusta.

J a a k k o P i e t i l ä : Minä yhdyn toveri Väyrysen ajatukseseen, semminkin kun olen omalta osaltani seurannut tämän vanhan piirijärjestön toimintaa. Selitys, jonka piiritoimikunta on tänne lähettänyt on kaikkea muuta kuin yhtäpitävä tosiasioiden kanssa.

Se on kauttaaltaan valheellinen asiakirja. Puolueen perusjärjestöille on useampaan kertaan tarjottu mahdollisuutta liittyä uuteen piirijärjestöön. Kaikkiaan on perusjärjestöjä liittynyt uuteen piiriin jo 16. Erossa lienee toimivista järjestöistä enää kuusi. Sellaisia paperiyhdistyksiä, joille kuuluisassa Pietarsaaren piirikokouksessa tahdottiin varata tilaisuus osallistua päätöksien tekoon, vanhaan piiriin kuuluu kymmenkunta. Mutta ne eivät ole enää moniin vuosiin hoitaneet puoluejärjestön säännönmukaisia velvollisuuksia mihinkään piirijärjestöön käsin. Käsitykseni mukaan ei ole olemassa minkäänlaisia syitä, jotka puolustaisivat muunlaista menettelytapaa kuin puoluetoimikunnan ehdottamaa.

Eero Santala: Koko sen ajan, jonka olen ollut puolue-neuvoston jäsenenä, olen edustanut sitä ajatuskantaa, että puolue-neuvoston pitäisi pyrkiä ratkaisuihin, jotka olisivat omiaan rakentamaan puoluetta eikä päätöksiin, jotka ovat omiaan sitä hajoittamaan. Yhdyn Lindholmin esitykseen, että puoluetoimikunnalle annettaisiin tehtäväksi vielä kerran tunnustella mahdollisuuksia, voitaisiinko Kokkolan vanha piirijärjestö kaikesta huolimatta säilyttää puolueen jäsenyydessä ja saada tukemaan puoluetta.

Keskustelu julistettiin päättyneeksi.

Puheenjohtaja: Puoluetoimikunnan esitys on kuultu. Tavoitteena oli erottaminen, koska samalla alueella ei voi olla kahta piirijärjestöä. Puoluetoimikunnan esitystä on kannatettu. Lindholm ja Santala ovat ehdottaneet, että puoluetoimikunta vielä tunnustelisi sovintoon pääsemisen mahdollisuuksia.

Selonteko myönnettiin oikeaksi.

Puheenjohtaja: On kaksi ehdotusta, täytynee äänestää.

Ensin nostavat korttinsa ne, jotka kannattavat puoluetoimikunnan tekemää ehdotusta, sen jälkeen ne, jotka kannattavat Lindholmin ja

Santalan tekemää vastaehdotusta. Suoritetaan koeäänestys.

Merkittiin, että koeäänestyksessä vastaehdotuksen puolesta annettiin vain kolme ääntä.

Puheenjohtaja totesi puoluetoimikunnan esityksen tulleen kokouksen suuren enemmistön kannan mukaisesti hyväksytyksi.

Päätöksen johdosta pyysivät Mauno Lindholm ja Elsa Kollinen esittää eriävän mielipiteensä pöytäkirjaan. Merkittiin.

Kysymys puolueen Joensuussa omistaman, Mutalan Työväenyhdistyksen hallinnassa olevan työväentalokiinteistön luovuttamisesta

Puheenjohtaja: Sitten on eräs taloudellinen kysymys, kysymys puolueen Joensuussa omistaman, Mutalan Työväenyhdistyksen hallinnassa olevan työväentalokiinteistön luovuttamisesta.

Taloudenhoitaja Aarne Paananen: Puolue omistaa Joensuussa Mutalan Työväenyhdistyksen hallinnassa olevan talon ja tontin. Talo on niin huonossa kunnossa, ettei sitä enää kannata korjata käyttökelpoiseksi. Sitäpaitsi tontti sijaitsee kaupungin omistamien maiden keskellä, alueella jolle asemakaavan mukaan tulee urheilukenttä ja puisto. Tontti olisi välttämättä myytävä tai vaihdettava johonkin kaupungin omistamaan tonttiin. Puoluetoimikunta pyytää puolue-neuvoston lupaa ja valtuuksia tällaisen toimenpiteen suorittamiseen.

Puheenjohtaja: Tällainen on asia. Kyseessä kuuluu olevan heikko rakennus, mutta arvokas tontti. Voidaanko puoluetoimikunnan ehdotus hyväksyä?

Kun ehdotusta ei kukaan vastustanut, puheenjohtaja totesi sen tulleen yksimielisesti hyväksytyksi ja puoluetoimikunnan saaneen pyytämänsä luvan ja valtuudet mainittuun kiinteistöluovutustoimenpiteeseen.

Päätöksessä tarkoitettun kiinteistön puolue oli saanut omistukseensa lahjakirjalla, joka siihen kuuluvine valtakirjoineen kuului näin:

" L a h j a k i r j a .

Lahjoitamme ja luovutamme täten Suomen Sosialidemokraattinen Puolue r.y:lle omistamamme Pielisensuun kunnan Pielisensuun kylässä sijaitsevan Ilvolan tilasta RN:o 4 erotettavan tonttimaan, joka on asemakaavaan merkitty numerolla 68, pinta-ala 1464 m² sekä samasta tilasta erotettavan tonttimaan, joka on merkitty asemakaavaan N:o 69, pinta-ala 1111 m² ja jonka olemme ostaneet Pielisensuun kunnalta 6 päivänä kesäkuuta 1942 ynnä sanotuilla tonttimaila olevat rakennukset.

Helsingissä, huhtikuun 11 päivänä 1950.

Aarne Kesänen

Aarne Kesänen

Varatuomari, Helsinki, lahjoittajan Mutalan Työväenyhdistys r.y:n valtuuttamana.

Tämän lahjoituksen otamme kiitollisuudella vastaan ja sitoudumme huolehtimaan ja vastaamaan lahjasta vastaisuudessa. Paikka ja aika kuin yllä.

Aarne Paananen

Aarne Paananen

taloudenhoitaja, Helsinki

Lahjansaaajan Suomen Sosialidemokraattinen Puolue r.y:n valtuuttamana.

Edellä olevan lahjakirjan allakirjoittajat varatuomari Aarne Kesänen, Helsingin kaupungista Mutalan Työväenyhdistys r.y:n valtuuttamana ja taloudenhoitaja Aarne Paananen, Helsingin kaupungista Suomen Sosialidemokraattinen Puolue r.y:n valtuuttamana ovat yhtäaikaa

saapuvilla ollen myöntäneet luovutuskirjan oikeaksi ja sen omakäteisesti allekirjoittaneet sekä että minä olen todennut luovutuskirjan allekirjoittajain henkilöllisyyden, täten julkisena kaupanvahvistajana todistan:

Helsingissä raatihuoneella huhtikuun 11 päivänä 1950.

Viranpuolesta:

Pentti Lyytikäinen

Pentti Lyytikäinen

II julkinen notaari

(virkaleima)

Kaupanvahvistajan kutsumana todistajana oli saapuvilla:

G. Femfert.

toim.apul.

Lun. 150:--

Vuonna 1950 lokakuun 28 päivänä Kontiolahden ja Pielisensuun pitäjän käräjäkunnan arkistoasiainkäsittelyssä kiinnitysasiainpöytäkirjan 358 §:n kohdalla vahvistettiin kiinnitys Pielisensuun kunnan omistamaan Ivola nimiseen tilaan RN:o 4¹⁷, Pielisensuun pitäjän Pielisensuun kylässä Suomen Sosialidemokraattinen Puolue r.y:lle vakuudeksi tässä lahjakirjassa mainittujen kahden määräalan erottamisoikeuden vastaisesta pysyvyydestä, ja on kiinnitys voimassa kymmenen vuotta, etuoikeuksin yllä mainitusta vahvistamispäivästä lukien, todistaa

Tuomarinviran puolesta:

Erik Granfelt

Erik Granfelt.

v.t."

" V a l t a k i r j a .

Valtuutamme täten puolestamme varatuomari Aarne Kesänen Helsingin kaupungista lahjoittamaan yhdistyksen omistaman Pielisen-

suun kunnan Pielisensuun kylässä sijaitsevan Ilvolan tilasta RN:o 4 erotettavan tonttimaan, joka on asemakaavaan merkitty numerolla 68, pinta-ala 1464 m², sekä 69, pinta-ala 1111 m² ja jonka olemme ostaneet 6 päivänä kesäkuuta 1942 tehdyllä kauppakirjalla Pielisensuun kunnalta, sekä sanotulla tonttimaalla olevat rakennukset Suomen Sosialidemokraattinen Puolue r.y:lle Helsingissä.

Pielisensuussa, 27 päivänä helmikuuta 1950.

Mutalan Työväenyhdistys r.y.

Rikhard Pietarinen	Johannes Pääkkönen
Rikhard Pietarinen	Johannes Pääkkönen
puheenjohtaja	sihteeri

Pielisensuun kunnasta.

Todistavat:

Marianna Palanti

Irja Korhonen."

V a l t a k i r j a

Valtuutamme taloudenhoitaja Aarne Paananen puolestamme vastaanottamaan Mutalan Työväenyhdistys r.y:n lahjoittaman Pielisensuun kunnan Pielisensuun kylässä sijaitsevat Ilvolan tilasta RN:o 4 erotettavat tonttimaat, jotka on asemakaavaan merkitty numeroilla 68 ja 69, miillä sijaitsevina rakennuksineen.

Helsingissä 11. p:nä huhtikuuta 1950.

Suomen Sosialidemokraattinen Puolue r.y.

Veikko Puskala

Aarne Paananen.

Todistavat:

Maire Kokkonen

Ola Wikström."

Työjärjestyksen kohta oli tullut loppuun käsitellyksi.

Merkittiin.

P u h e e n j o h t a j a : Seuraa "Tilanne Sos.-dem. Nuorisoliitossa". Selostuksen asiasta antaa tiedotussihteeri Hurri.

Kuultiin puheenjohtajan mainitsema selostus, jonka teksti ilmenee pöytäkirjaan otetusta erillisestä liitteestä. (Liite n:o 9.)

Kokous keskeytettiin kello 12.32 ja kokoontui jatkamaan työtään ruokailun jälkeen kello 13.45.

P u h e e n j o h t a j a : Kokous jatkuu. Nyt alkaa keskustelu asiasta, josta äsken saimme selostuksen. Ensimmäisen puhevuoron käyttää Kymensalo, Nuorisoliiton uusi toiminnanjohtaja. Ei kai kenelläkään ole mitään sitä vastaan? - Kymensalo astuu tänne puhujalavalle.

Pentti K y m e n s a l o : Hyvät toverit! Ei tietenkään ole helppoa tulla puoluepuolesta eteen puhumaan puolestansa, jos niin voi sanoa, varsinkin kun käytävillä moni hyvä toveri - kuten esim. Alpo Tiitinen - jonka kanssa olemme yli 10 vuotta, aina vuoden 1957 syksyyn saakka, olleet Nuorisoliiton henkilökysymyksistä, poliittisesta linjasta sekä työväenliikkeen muistakin kysymyksistä yleensä samaa mieltä, nyt ihmettelee tilannetta. Mutta tästä huolimatta muutamana sana siitä, mikä meidän käsityksemme Nuorisoliitossa on ollut ja mikä sen mahdollisesti tulevaisuudessa pitäisi olla.

En voi olla hieman kertaamatta niitä tapahtumia, joita olemme kokeneet ennen varsin ikävällä tavalla läpivietyä Lahdenedustajakokouksemme. Riittaisuudet puoluekiistan merkeissä alkoivat Nuorisoliitossa keuhkokuumeella 1956. Valmistauduimme silloinkin edustajakokoukseen. Saatoimme kuitenkin silloin keskustella tovereiden kanssa etukäteen paljon enemmän kuin tänä keväänä, erityisesti myös siitä, keitä millekin paikalle liiton johtoon valitaan. Nykyisin vähemmistöön jääneen ryhmän taholta esitettiin silloin yksimielisenä kantana, että minut pitäisi valita liiton sihteeriksi ja että vaali tulisi olemaan täysin yksimielinen. Minulle henkilökohtaisesti oli vaikeata suostua ehdokkuuteen, koska Pekka Ylivuori, joka oli ollut

sitä ennen liiton sihteerinä, oli hyvä toveri ja vuosien takainen työtoveri. Mutta Pekka antoi kuitenkin ymmärtää, että hän oli valmis jäämään sivuun, ja tämä hänen kantansa saatettiin toisen neuvottelevan osapuolen tietoon. Tämän jälkeen tuli toinen sihteeriehdokas, ja siitä olikin seurauksena, että liiton sihteerin valinta jouduttiin suorittamaan vaalilla. Tässä vaalissa minun takanani olleet voittivat selvästi.

Edustajakokouksen jälkeen v. 1956 luonnollisesti toimikunnassa oli jonkin aikaa varsin suurta epäluuloisuutta, kyräilyäkin suoraan sanoen. Tilanne ei parantunut, kun liittomme puheenjohtajan Antti Hietasen nimi esiintyi TTK-lehden otsikossa. Tästäkin asiasta käytiin ankara kiista liittotoimikunnassa. Päätökseksi tuli, että liiton toimihenkilöt voivat osallistua ryhmätoimintaan vain yksityishenkilöinä. Jo ennen tätä päätöstä Hietanen oli ilmoittanut, että hänen nimensä oli ehdottomasti pyyhittävä TTK-lehdestä pois, ja niin myös tapahtui. Tilanne rauhoittui huomattavasti, ja vuoden 1957 syksyllä pidetyssä liittoneuvoston kokouksessa asioita puntaroitiin ja puitiin kymmenkunta tuntia ja loppujen lopuksi päästiin täysin yksimieliseen päätöslauselmaan, jossa todettiin, että Sosialidemokratistista Nuorisoliittoa ei ole kytketty kummankaan riitelevän osapuolen toimintaan ja että vastaisuudessa liiton toimitsijoita kehoitetaan välttämään toimenpiteitä, jotka voitaisiin tulkita jommankumman riitelevän osapuolen hyväksi.

Luonnollisesti olemme tämän jälkeen pysyneet, Hietanen, Kymen-salo ja kaikki muutkin meidän, jos nyt voi käyttää sellaista sanaa, ryhmäämme lukeutuvat, erossa junttatoiminnasta, jos tätäkin sanaa satutaan käyttämään. Ja me uskoimme vielä viime syksynä ja vielä myöhään talvellaan siihen, että me pääsisimme melkoisen suuren yksimielisyyden vallitessa edustajakokoukseen. Tämä käsitys vahvistui entisestäänkin sen jälkeen, kun minun laatimani, mutta yhdessä Hieta-

sen kanssa suunniteltu alustus Sosialidemokraattisen Nuorisoliiton asemasta ja tehtävistä nykyajan yhteiskunnassa hyväksyttiin liittotoimikunnassa - 13. päivänä maaliskuuta - täysin yksimielisesti, ilman pienintäkään vastalauseita.

Me olimme syksystä lähtien olleet myöskin yhteydessä sekä puoluetoimiston virkailijoiden että myös liittotoimikunnassa silloin mukana olleeseen toiseen ryhmään. Pyrkimyksenämme oli keskustella asiat nimenomaan henkilövalintojen osalta niin valmiiksi kuin se suinkin oli mahdollista. Samoin tarkoituksenamme oli keskustella myöskin liiton poliittisesta linjasta, ts. siitä, mille kannalle nuorisoliike tässä nykyisessä puoluekiistassa asettuu. Keskustelut jätimme vähäisemmälle sen jälkeen, kun edustajakokousalustus liittotoimikunnassa oli yksimielisesti hyväksytty.

Valitettavasti emme kuitenkaan päässeet näissä keskusteluissa tulokseen. Ehkä me emme olleet ottaneet yhteyttä sopiviin henkilöihin, henkilöihin, joiden sanalla olisi ollut riittävä paino. Ja tilanne kärjistyi liiton piirissä 13. päivänä toukokuuta - luku 13 on muutenkin varsin onneton luku nuorisoliikkeemme historiassa: 13. päivä kesäkuuta suunnitellaan perustettavaksi uusi liitto ja liittokokouksemme oli 13. edustajakokous; todellakin onnettomuuden luku näyttää siis tämä 13 olevan sosialidemokraattisen nuorisoliikkeen historiassa - liittotoimikunnassa - en syytä siitä ketään, en kumpaakaan osapuolta - siinä määrin, että mistään ei enää pystytty yksimielisesti sopimaan. Tilanne jatkui edelleenkin samanlaisena, kun edustajakokousta silmällä pitäen valitut valtakirjantarkastajat kokoontuivat antamaan lausuntoansa edustajavaltuuksista. Tarkastajina mukana olleet Antti Hietanen ja Pekka Ylivuori esittivät, että valtakirjantarkastajat päättäisivät ensin, miten suhtaudutaan nukuneisiin osastoihin ja miten niihin valtakirjoihin, jotka ovat puutteelliset tai tulleet perille sääntöjen määräämän määräajan

jälkeen. Tästä ei kuitenkaan haluttu päättää, vaan haluttiin ensin käydä suoraan valtakirjojen tarkastukseen, myöhemmän esityksen mukaan valtakirjojen luetteloimiseen. Tämän jälkeen valtakirjantarkastajain kokous hajaantui. Valtakirjat jäivät tältä komitealta tarkastamatta. Pojat totesivat, että valtakirjantarkastajat eivät tämän jälkeen voineet enää kokoontua päätösvaltaisina, koska liittotoimikunta oli valtakirjantarkastajia valitessaan päättänyt, että valtakirjantarkastajain kokous on päätösvaltainen vain siinä tapauksessa, että vähintään kolme jäsentä neljästä on paikalla. Pojat näkivät, ettei heillä ollut mitään mahdollisuutta enää osallistua tähän työhön. Seurauksena oli yöllä pidetty uusi liittotoimikunnan kokous ja uusien valtakirjojen tarkastajien nimeäminen.

Tämä - ilman mitään kaunisteluja enempää kuin toisaalta syytöksiäkään - on käsitykseni tapahtumista, jotka johtivat niihin liittomme kannalta onnettomiin vaiheisiin, joissa nyt elämme. Me emme kuitenkaan ole liiton johdossa vielääkään menettäneet toivoamme. Emme usko, että sosialidemokraattinen nuorisoliike olisi jo hajallaan. Niinpä minä olen jo ottanut puoluesihteerin Pitsinkiin ja muihin puoluetoimiston virkailijoihin yhteyttä ilman, että olin saanut siihen keneltäkään valtuuksia. Tämä toimenpide on kuitenkin eilen illalla pidetyssä liittotoimikunnan kokouksessa yksimielisesti siunattu, niin kuin Hurrin lukemassa julkilausumassa mainitaan.

Me toivoisimmekin tässä vaiheessa, että voisimme edelleenkin rauhallisesti jatkaa keskusteluja, ei yksistään luonnollisestikaan puoluetoimiston virkailijoiden kesken, vaan myöskin niiden nuorten edustajain kesken, jotka Lahdessa edustajakokouksessa jäivät vähemmistöön, ja yhdessä pyrkiä löytämään sellaiset ratkaisut, ettei meidän olisi pakko kulkea kohti kahta sosialidemokraattista nuorisoliikettä. Sillä minä ja varmasti jokainen meistä tiedämme, että sosialidemokraattisten nuorisoliittojen lukumäärä ei suinkaan ratkaise tässä

maassa sosialidemokraattisen nuorisokasvatustyön tehokkuutta.

Olin ajatellut myöskin lukea pöytäkirjaan tämän meidän liittotoimikuntamme eileniltaisen kokouksen julkilausuman, mutta koska Hurri sen on jo tehnyt, niin voin sen jättää.

Toivoisin liittotoimikunnan antamin valtuuksin ja kehoituksin, että puolueuuevostossa maltettaisiin jättää tämä asia nimenomaan Nuorisoliiton ratkaistavaksi ja että puolueuuevosto myös tavallaan siunaisi puoluetoimiston virkailijoiden toimenpiteet, niin että he voisivat olla sovittavina tekijöinä myöhemmin kentties käytävissä neuvotteluissa. (Välihuuto: Neuvotteluja neuvottelujen jälkeen.)

Erkki Kuoppala: Me olemme täällä nyt kuulleet kumpaakin osapuolta. Tämän jälkeen voitaneen asian käsittelyä jatkaa. Puuttumatta Lahden tapahtumiin enää sen pitempään kajoaisin kuitenkin pariin seikkaan, jotka olivat oleellisesti vaikuttamassa siihen, että syntyi ns. Lahden henki.

Ensimmäinen oli se, että tälle Nuorisoliiton edustajakokoukselle oli esitetty sellainen työjärjestys, jossa ensimmäisenä kohdasta oli: "Päätetään kokouksen laillisuudesta ja päätösvaltaisuudesta", ja vasta toisessa työjärjestyksen kohdassa todetaan, ketkä ovat päätösvaltaan oikeutetut tässä kokouksessa. Ne puheenvuorot, joita koskevat pyynnöt puheenjohtaja Hietanen pani takkinsa tasakuun, tarkoittivat juuri työjärjestyksen muuttamista sellaiseksi, että ensinnä olisi pitänyt saada käsitellä se, ketkä kokouksessa saavat käyttää päätäntävaltaa, ja sen jälkeen vasta ollut päätettävä siitä, onko kokous laillinen ja päätösvaltainen. Puheenjohtaja ei näitä puheenvuoroja antanut. Oli luonnollista, että tällaisten edellytysten vallitessa kokous ei voinut jatkua normaalilla tavalla.

Toinen seikka kävi selville kokouksen loppupuolella. Vastavallittuun liittotoimikuntaan valittiin eräänä edustajana muudan Voik-

kaalla asuva tyttö, joka, sen jälkeen kun hänet oli valittu liittotoimikuntaan, kysyttäessä ilmoitti, ettei hän kuulunut mihinkään osastoon ja että hän vasta tapahtuneen jälkeen harkitsee, tuleeko hän yleensä liittymään mihinkään liiton alaiseen osastoon. Näyttää siis siltä, että liittotoimikunnassa olisi vapaita paikkoja, jotka voitaisiin täyttää sellaisilla, jotka ovat liiton jäseninä. Kun Voionmaa-opiston järjestöopin opettajalta Nokelaiselta, joka oli eräs kokouksen puheenjohtajista, käytävillä tiedusteltiin, miten on mahdollista, että liittotoimikuntaan voidaan valita liittoon kuulumaton henkilö, hän ilmoitti, että se on täysin mahdollista. Onko sitten enää ihme, jos kokouksesta tuli se mikä tuli, kun alan opettajatkin edustavat tällaisia mielipiteitä: (Välihuuto: Oikea opettaja.) On valitettavaa, että kunnioitetun edesmenneen puolueveteraanin nimeä kantavassa opistossa on tuollaisia opettajia. Ainakin näin maallikkojärjen mukaan tuntuu luonnolliselta, että liittotoimikuntaan valittujen jäsenten sentään pitäisi olla jäseniä asianomaisessa liitossa.

Mitä sitten tulee koko tähän näytelmään, minusta toveri Hietanen Heimo Taskiselle antamansa tunnustuksen mukaan hyvin luonnehti asiain kulkua sanoessaan, että vielä 15 minuuttia ennen kokouksen alkua hän ei uskonut voivansa hoitaa asiaa, niin kuin hän sen sitten kuitenkin hoiti. Tämä on selvä osoitus siitä, että toimeksiantajat olivat jossakin muualla, ja minä ymmärrän hyvin Kymensalon ja Hietasen neuvotteluhälän. Sillä eivät ne toimeksiantajat itse hoida Nuorisoliiton kenttää.

No niin, tähän liittyy muutakin kuin vain se, että on ollut riitaisuuksia puolueemme piirissä ja yleensä sosialidemokraattisen työväenliikkeen piirissä. Viimeisten kolmen vuoden aikana Nuorisoliiton toiminta on valitettavasti ollut sellaista, että yhteydenpito kentälle on tapahtunut pääasiassa vain kiertokirjeiden välityksellä. Tulkoon mainituksi, että liiton nykyinen puheenjohtaja Kymen-

salo helmikuun 22. päivänä pidetyssä liittotoimikunnan kokouksessa ilmoitti, ettei hän ole mitään koskaan niin paljon katunut kuin siitä, että asettui sihteeriehdokkaaksi edellisessä liittokokouksessa. Haluaisin mielenkiinnolla kuulla, mitkä ovat olleet ne lisäedellytykset, joiden takia sama henkilö nyt on voinut ottaa vastaan vielä vastuullisemman tehtävän, ottaa johtaakseen tätä liittoa.

Nuoriso kaipaa toimintaa, se oli mielestäni vaikuttavin syy siihen reaktioon, joka Lahdessa syntyi. Nuoriso on mukana tässä kansanrintamaa vastaan käytävässä taistelussa, ja se on meille tavattoman suuri voimanlisä. Tähän saakka olemme joutuneet taistelua käymään pääasiassa vain puolueväen voimin, mutta nyt tästä syntyneestä Lahden hengestä on ollut seurauksena, että puolueväki on saanut rinnalleen aatteesta tietoisien sosialidemokraattisen nuorisoliittolaisjoukon. Tätä taustaa vasten katseltuna tulevaisuus ei suinkaan ole synkkä.

Tässä mielessä nuoriso odottaa, että vanhempi puolueväki antaisi nuorisolle muutakin kuin vain moraalista tukea.

Alpo T i i t i n e n : Kun Nuorisoliiton nykyinen kaapparikapteeni nimesi minut henkilökohtaisesti leikkiin mukaan mainitessaan, että olen ollut 10 vuotta mukana tukemassa hänen toimintaansa, niin katson asialliseksi huomauttaa, että olen ollut mukana Nuorisoliitossa jo 26 vuotta ja tänä aikana tukemassa hyvin monia ja monenlaisia toimihenkilöitä ja liittotoimikuntia. Minusta se alennustila, johon työväenliikkeemme on viime vuosien aikana joutunut, kuvasteleikse kaikkein selväpiirteisimmän ja oikeastaan myös kaikkein huolestuttavimmalla tavalla nimenomaan Nuorisoliiton piirissä. Sen nuorisoliittolaispolven nimissä, jota minä edustan, haluaisin nykyisille ns. nuorisojohtajillemme sanoa, että lopettakaa, hyvät miehet, tuollainen peli ja ruvetkaa kunnioittamaan rehellis-

syyden periaatetta toiminnassanne. Kymensalo astuu täällä puhujapöytä-
työn sen jälkeen, kun hän vastuunalaisena toimihenkilönä on saanut
kuulla mitä raskauttavimman syytöskirjelmän yksityiskohtaisesti todis-
tettuna ja ilmoittaa, ettei hän tässä nyt sentään - syytä ketään. Ei
syytä liittonsa jäsenenemmistöä, jonka oikeudet on törkeällä tavalla
riistetty. Kyllä se jälkipolvi, veli Kymensalo, jota me olemme olleet
kasvattamassa, on ollut paljon huonompaa kuin se polvi, jota täällä
olevat Sulo Manninen ja Rafael Paasio aikoinaan kasvattivat.

Omasta puolestani, vanhana nuorisoliittolaisena, katsoisin voi-
vani suositella Hurrin esittämää - tai puoluetoimikunnan esittämää -
linjaa, niin ikävää kuin onkin, että se merkitsee kahden liiton syn-
nyttämistä. Sentään haluaisin sanoa: kysymys on sittenkin vain yhdes-
tä sosialidemokraattisesta nuorisoliitosta. Puolueväen täytyy ottaa
tämä uusi liitto ja koko sosialidemokraattinen nuoriso lämpimiin suo-
jiin ja huolehtia siitä, että niiden toiminta saa kaiken tarvittavan
tuen. Nykytilanteen huomioonottaen ei esim. voida ajatella nykyisen-
laista olotilaa, jolloin Nuorisoliitolla ei ole edes omaa lehteä. Mi-
nusta aivan ensimmäisiä tehtäviä on Nuorisoliiton oman äänenkannatta-
jan aikaansaaminen, vaikkapa kuinkakin vaatimattomassa muodossa.

Rafael P a a s i o : Pyysin puheenvuoron nimenomaan sen vuok-
si, että minun tehtäväkseni oli uskottu puoluetoimikunnan edustus
Lahden kokouksessa, ja koska siis jouduin olemaan paikan päällä ja
seuraamaan kokoustapahtumien kulkua. Esittäessäni puoluetoimikunnan
tervehdyksen liittokokoukselle minulla oli aihetta - tietäen, mitä
edellä oli tapahtunut - palauttaa muistiin nuorisoliikkeemme histo-
riasta eräitä tapahtumasarjoja, jotka selvästi osoittivat, mikä koh-
talokasta on, jos nuorisoliitto marssitetaan vastakohtaisuusasemaan
puolueeseen nähden. Toivoin, että ne henkilöt, jotka olivat avain-
asemassa, nimenomaan liiton puheenjohtaja Hietanen ja sihteeri Ky-

mensalo, olisivat viime hetkessä palanneet oikeille linjoille ja
saattaneet valtakirjojen tarkastuksen siihen järjestykseen, jossa
sen olisi pitänyt tapahtua. Minusta se käytäntö, jolla asiat liit-
tokokouksessa hoidettiin, oli surkea näytelmä. Sitä oli erityises-
ti se, että edustajaluettelo lyötiin kiinni syrjäyttämällä kaikki
puheenvuoropyynnöt, jotka puheenjohtajalle oli tehty ja että sen
jälkeen kun nuijaniskusarja oli päättynyt, lyhyesti vain todet-
tiin, että asia oli loppuunkäsitelty ja ettei siitä enää voida
keskustella. Tapahtunut osoittaa, että oli toteutettu jokin suun-
nitelma siitä, millä tavalla tämä liittokokous hoidetaan piittaamatta
lainkaan siitä, keillä kokouksen enemmistö tosiasiallisesti
tulisi olemaan. Totean, että Kymensalo sivuutti täällä puheenvuo-
rossaan hyvin kevyesti Lahden kokouksen menon. Sen ymmärtää, koska
kokouksen puolustamiseen löytyy kovin vähän kestäviä perusteita,
jos ollenkaan. Kymensalo mainitsi, että ohjelmakysymyksistä liiton
piirissä oli voitu olla yksimielisiä ja että tämän pitäisi osoit-
taa, että liitto on oikealla kannalla. Muistutan kuitenkin siitä,
että vuoden 1919 liittokokouksessa, jossa kommunistit olivat enem-
mistönä, myös tehtiin päätöksiä, jotka sosialidemokraattiselta kan-
nalta olivat hyväksyttäviä ja että silloin mentiin - tosin vähem-
mistönä - mukaan liittotoimikuntaankin. Jäseniksi siihen tulivat
Ampuja ja Räisänen, mutta pian kävi selväksi, että päätökset ovat
pätöksiä ja politiikka on politiikkaa. Liittotoimikunnan enemmis-
tö harjoitti selvää kommunistista politiikkaa, mistä sitten johtui
kin, että sosialidemokraattien oli nopeasti jätettävä paikkansa.
Vetoaminen tehtyihin päätöksiin ei nytkään sano koko totuutta sii-
tä, mikä liiton politiikka tulee olemaan. Sen vuoksi minusta täy-
tyykin kohdistaa huomio siihen, kenenkä on vastuu. Nuijanvarressa
oli liiton puheenjohtaja Hietanen. Hänellä oli ohjaket käsissään

ja hän saattoi menetellä niin kuin menetteli tai myös palauttaa asiat oikeaan järjestykseen. Toinen vastuunalainen henkilö on Kymensalo. Nämä kaksi hoitivat asian nimenomaan siihen malliin, kuin lehdissä on kerrottu, ottaen siten vastuun siitä, että sosialidemokraattinen nuorisoliike ajautui pussinperään, josta sen on vaikea päästä ulos.

Kun ajatellaan liiton tulevaisuutta ja sosialidemokraattisen nuorisoliikkeen yhtenäisyyttä, joka tietenkin on tärkeä asia, niin on selvää, että on olemassa yain yksi mahdollisuus palauttaa asiat vanhalle pohjalle, ja se on ymmärtääkseni se, että uusi liittokokous kutsutaan koolle, edustajaperusteet palautetaan sille pohjalle, jota tosiasiat olisivat vaatineet, ja liiton johto pannaan uudestaan, oikealla tavalla kokoon. Silloin on olemassa mahdollisuus, että uusi liitto jää syntymättä, tai jos se syntyy sitä ennen, että liitot voidaan yhdistää. Mitään muuta vaihtoehtoa ei ole olemassa. Minusta Kymensalon kannattaa viedä nämä terveiset liittotoimikuntaan, sillä kukaan ei voi enää näissä olosuhteissa uskoa mihinkään vakuutuksiin neuvotteluista. Minun henkilökohtainen käsitykseni on, että se uusi puolue, joka helatorstaina syntyi, pyrkii valjastamaan rinnallensa apujärjestöjä - ensin on nuorisoliikkeen vuoro, sen jälkeen naisliikkeen vuoro - ja että tämä tehdään väkipakolla, jollei siihen suostuta sovinnolla. Tällä tavalla yritetään nuorisoliike vetää peiliin mukaan. Kaikki puhe siitä, että Nuorisoliitto tämän toimenpiteen jälkeen voisi olla puolueriitaisuuksien ulkopuolella tai jokin irrallinen niin sanottu puolueeton järjestö, kaatuvat tähän tosiasiaan. Liiton nykyisellä johdolla ovat käsissään tarvittavat avaimet, jos se siis pyrkii johonkin sellaiseen, josta Kymensalo täällä puhui, niin sillä on nyt hetkensä palauttaa asia oikeaan järjestykseen. Kun tietää, millä tavalla edustajia Lahden kokoukseen haalittiin

osastoista, joita joko ei ollut ollenkaan olemassa tai jotka ovat levänneet jo vuosikausia hiljaisuudessa, niin ymmärtää, että takana on ollut laskelmallinen pyrkimys määrättyyn tulokseen, johon sitten myös päästiin. Mutta laskelmoitsijain täytyy olla valmiit myös korjaamaan työnsä hedelmät.

Mauno L i n d h o l m : Vanha ystäväni ja nykyinenkin ystäväni Sulo Manninen tuossa juuri äsken sanoi, että älä provosoi häntä tänne pönttöön, mutta siitä huolimatta minä kuitenkin rohkenen kerrata lyhyen keskustelun, jonka kävimme mennessämme ruokailemaan. Minä sanoin, että emmekö me, vanhoina nuorisoliittolaisina, voisi puolestamme riidellä tästäkin kysymyksestä. Keskustelumme katkesi, mutta tarkoitin, että olisimme jatkaneet keskusteluamme siihen sävyyn, että eikö nyt ainakin Nuorisoliiton osalta voida löytää jotakin muuta pohjaa kuin se, jolle asiat nyt näyttävät menevän. Onko meillä aihetta olla nyt tässä, käyttäisin melkein sanontaa: liian yksipäisiä? Pitäisi viimeinkin löytää ainakin jonkinlainen yhteinen pohja, jolta päästäisiin eteenpäin, jotta ainakin puolue voitaisiin pitää yhtenäisenä. Minä tähtäisin tähän samaan myös Nuorisoliiton osalta. En tunne Lahden kokouksen tapahtumia ollenkaan, paitsi mitä tuli lehdistä vanhan nuoruudenrakkauden vuoksi tavallaan, jos niin sanoisi, seurattua, mutta kyllä minä rohkenisin olettaa, että siellä on vähän yhtäältä ja toisaaltakin "sattunut jotakin". Minusta tuntuu, ettei tämän kokouksen tehtävä ole pohtia, mitä siellä tehtiin ja mitä siellä ei tehty, vaan tämän kokouksen tehtävä olisi luoda pohja sille, ettei Nuorisoliiton repeäminen tapahtuisi. Kummankin puolen pitäisi antaa tässä asiassa periksi niin paljon, että löydettäisiin edes jonkinlainenkin yhteinen suunta. Paasio sanoi, että pitäisi saada koolle uusi liittokokous. Minulla henkilökohtaisesti ei ole mitään tällaistaakaan järjestelyä

vastaan. Uusi liittokokouskin pitäisi olla mahdollinen, kummankin osapuolen tulisi sellaiseen taipua. Mutta jos me hyväksymme ne ponnet, joita kunnioitettava puoluetoimikunta ehdottaa, niin ristiriita vain syvenee ja riita jatkuu. Minä jättäisin asian puoluetoimikunnan viisaan harkinnan varaan, ja kun muutama viikko Lahden kokouksesta on kulunut, niin ehkä tilanne rauhoittuu ja jonkinlainen yhteinen pohja on löydettävissä. Minä näkisin tilanteen sellaisena, että parempi on jonkin verran riiteleväkin Nuorisoliitto, kuin että meillä olisi kaksi nuorisoliittoa, joista minun käsitykseni mukaan tulisi molemmista varsin heikkoja.

Minä ehdotankin, että puolueenuevosto kehoittaisi puoluetoimikuntaa pyrkimään sovitteluun Nuorisoliiton sisällä syntynyttä ristiriitaa niin, että liitto säilyy yhtenäisenä liittona.

Eero S a n t a l a : Täytyy sanoa, että ne tiedot, jotka jo Lahden kokouksen ensimmäisenä iltana radiosta kertoivat kokouksen kulusta, olivat kaikkea muuta kuin miellyttävää kuultavaa. Olisi olettanut ja uskonutkin, että tänä ristiriitojen aikana nuoriso, joka ennen kaikkea nojaa ihanteellisuuteen, olisi pystynyt omassa edustajakokouksessaan löytämään yhtenäisen tien. Kun valitettavasti näin on monien vaiheiden - ehkä ei aivan päivänvaloakaan kestävien vaiheiden - jälkeen päädytty siihen mutkalliseen tilanteeseen, joka meillä nyt on edessämme, olisi puolueenuevoston velvollisuutena pyrkiä toimimaan siten, että me pystyisimme palauttamaan Nuorisoliiton yhtenäisyyden. Ei ole pääasia, onko liiton johdossa Kymensalo, Hurri tai joku muu, vaan pääasia on, että Sosialidemokraattinen Nuorisoliitto toteuttaa omien päämääriensä ja demokratian mukaisia tavoitteita. Sen vuoksi minusta pitäisikin tänä päivänä ei suinkaan tehdä päätöstä uuden liiton synnyttämisestä, vaan siitä, että puoluetoimikunta pyrkisi yhdessä Nuorisoliiton edustajien kanssa etsimään tien,

jolla yhtenäinen pohja löydettäisiin, olkootpa ratkaisu ja menetelmä sitten ne, joita toveri Paasio täällä esitti, tai jokin muu sovitteluva tie. Pääasia on, että yhtenäisyys saataisiin palautetuksi.

Yhdyn Lindholmin esitykseen ja toivon, että puolueenuevosto voisi myöskin siihen yhtyä.

Täällä on useaan otteeseen korostettu jo sitä, että meidän Nuorisoliittomme potee verenvähyyttä ja toiminnan vähyyttä. Ja Nuoret Kotkat-järjestön kohdalta tilanne on suurin piirtein samanlainen. Se kotkatoiminta, joka sotien jälkeen aloitettiin, on vuosi vuodelta heikentynyt. Tällä hetkellä on todella vilkasta kotkatoimintaa perin harvoilla paikkakunnilla. Valkeakoskella viimeksi pidetyt Etelä-Hämeen Nuorten Kotkain esitystaidon kilpailut esim. osoittivat, että vain kaksi paikkakuntaa pystyi lähettämään niihin kunnollisen edustuksen. Näin ollen meidän koko nuorisoliikkeemme kaipaisi tehostamista ja nostamista. Tehostuneeseen toimintaan ei kuitenkaan päästä sillä, että perustetaan uusia järjestöjä, vaan sillä, että tehostetaan jo olevien järjestöjen työtä ja pyritään niissä löytämään sovinnollinen ja yhtenäinen tie. (Välihuuto: Onkos sinulla ollut halua siihen?) Kyllä, ja on vieläkin. (Välihuuto: Määrätyin ehdoin?)

Aulis L e p p ä n e n : Tällaista koko puolueväkeä vavahduttavaa nuorisokeskustelua olisi pitänyt käydä jo aikaisemmin. Kun Kymensalo kytki Lahden kokouksen puolueen puolueriitaan, niin asetelma oli väärä. Nuorisoliittolaisittain katsellen asetelma oli se, että Lahdessa piti vaihtaa melkein paikallaan polkeva johto toiminnallisempaan johtoon. Tosiasiassa Lahdessa taisteltiin vain entisten johtajien leipäpaikoista, eikä mistään linjakysymyksestä. Tämä on kysymys, jota on pohdittu nuorisoliikkeessämme ainakin

vuodesta 1956 saakka. Kymensalo muistaa, yhtä hyvin kuin jokainen joka oli Nuorisoliiton piiriohjaajana kentällä, minkämoista arvos-
telua liiton toimiston toiminta sai kenttäväen taholta, ja eräänä
syynä esim. koko piiriohjaajaverkoston romuttamiseen oli käsitykse-
ni mukaan halu pitää asiat edes jotenkin liiton toimiston käsissä.

Täällä eräät kokousedustajat pyytävät nuorisoa hyväksymään vää-
ryyden, ja on ihmeellistä, että tämän vääryyden hyväksymispyyntö
esitetään Kymensalon suulla ja että sitä kannattaa henkilö, joka on
Tampereella ollut erään toimikunnan puheenjohtajana, kun vääryyttä
on tehty. On aivan turhaa käydä neuvotteluja tämänkaltaisista asi-
oista, koska nuoriso ei hyväksy vääryyttä, ei missään muodossa. Jo-
kainen liittotoimikunnan nykyinen jäsen ja liiton johtoportaissa
oleva henkilö tuntee tämän omassatunnossaan. Hätä on suuri, mutta
pelurit ja pelaajat ja peli pakottavat vielä näkemäämme kaksinaa-
maisuteen tässä asiassa.

Väinö L e s k i n e n : Pyysin puheenvuoron lähinnä Lindhol-
min käyttämän puheenvuoron johdosta. Minun mielestäni on häpeämätön-
tä ja lapsellista hänen yrittää vuodesta toiseen tämän laatuissa
yhteyksissä todistella, että hän "ei tiedä asiasta mitään", kun hä-
nellä kuitenkin aina on valmiina mielipide, että "annetaan sen, mi-
kä on tapahtunut, olla" - ja lähdetään eteenpäin siten, että ne, jot-
ka ovat aiheuttaneet sekaannuksen, nyt viimeksi Nuorisoliitossa, saa-
vat rauhassa jatkaa. Lindholmin pitäisi puoluepuoleiston jäsenenä ym-
märtää, että meidän päätehtävänä on pitää huolta siitä, että mil-
loin on tapahtunut virheitä, ^{heti} ne/tuoreeltaan oikaistaan. Tämä on eri-
tyisen tärkeätä Nuorisoliiton osalta, koska tätä liittoa on aina py-
rittä varjelemaan niin paljon kuin suinkin mahdollista. Täytyy ihail-
la sitä kärsivällisyyttä, jota kokouksen todellisen enemmistön muodos-
taneet Nuorisoliiton liittokokousedustajat ovat Lahdessa osoittaneet.

Ilmeisesti se on tulevaisuutta silmällä pitäen kaikesta huolimatta
ollut oikeaan osunutta sitkeyttä. He ovat venyneet sen takia, että
se joukko, joka kokouksessa oli edustamassa Nuorisoliiton eri pii-
rejä, saisi itsekohtaisesti oikean kuvan siitä, miten pitkälle voi-
daan väärien menettelytapojen käytössä mennä. Mielestäni Paasio on
ihan oikeassa siinä, etteivät toveri Hietanen ja toveri Kymensalo
itse asiassa toimi edes oman asiansa auttamiseksi eivätkä jonkin
pienen nuorisoliittolaisryhmän asiantuntijoina; heidät on valjas-
tettu suurempien vankkurien eteen, vankkurien, joiden todellisista
ohjaksienpitäjistä me voimme vain arvailla. Näiden pitää, niin kuin
Paasio myös totesi, saada Nuorisoliiton jäsenistö ja organisaatio
siirretyksi uudelle puolueelleen, simoslais-skogilaiselle puolueel-
le. Sen jälkeen tulee Naisliiton vuoro, jollei sitä ennen jotakin
ratkaisevaa tapahdu.

Tapahtuneen jälkeen ei ole kysymys minkään uuden nuorisojär-
jestön perustamisesta. On kysymys sosialidemokraattisen työläis-
nuorisoliikkeen muodostamisesta sille pohjalle, jolle se on aikoi-
naan muodostettu, noudattamaan niitä periaatteita, jotka ovat ol-
leet sen kantavina periaatteina ennen sitä kautta, jona lipunkanta-
jina, ikävä kyllä, ovat olleet Kymensalo ja Hietanen.

Toivoisin puoluepuoleiston ymmärtävän, että tämä toimenpide
tulee ajankohtana, jolloinka puolue kipeämmin kuin ehkä pitkiin
aikoihin tarvitsee ripeätä ja toimintakykyistä nuorisoliikettä.
On jo aika päästä puolueenkin vaikuttamaan työläisnuorison piirissä.
Tervehtisin erityisen suurella ilolla ripeän ja toimintakelpoisen
socialidemokraattisen nuorisoliikkeen syntymistä sen vuoksi, että
sitä tietä myös ne nuoret ja nuorten asian edistäjät, jotka työ-
väen urheiluliikkeen piirissä ovat jo monta vuotta saaneet elää
häpeällisessä nöyryyden tilassa - puolueella ja nuorisoliikkeellä
kun ei ole ollut mahdollisuuksia heitä auttaa - edes tällä forumil-

la pääsisivät julkisesti ja voimakkaasti mukaan sosialidemokraattiseen työhön.

Paavo S i n k k a : Minä olen yksi niistä, jotka vilpittömästi yhtyvät siihen käsitykseen, että yhteinen pohja ja yhteisymmärrys sosialidemokraattisessa työväenliikkeessä pitäisi saavuttaa. Ei ole kysymys muutamien ryhmien arvovallasta. Ei ole kysymys muutamien henkilöiden arvovallasta. Kysymys on paljon enemmästä. Nyt on kysymys Suomesta. Viime aikoina on poliittisessa elämässä, varsinkin meidän puolueemme piirissä, esiintynyt paljon puhetta siitä, että pitäisi neuvotella ja sopia ja sovitella. Aivan oikein. Mutta kaiken pitää tapahtua rehellisesti asiallisin keskusteluin ja luottamuksellisesti, niin Nuorisoliiton piirissä kuin muuallakin. Nuorisjärjestöjen on käsitykseni mukaan oltava puoluetta auttavana ja tukevana elimenä. Muistan monia vaalitaisteluja, joissa tällainen yhteistyö onkin ollut kitkatonta. Näissä taisteluissa nuorison eri ryhmät ovat olleet mukana suorittamassa työtä innolla.

Minä lopetankin tämän vakavaan vetoomukseen, että meidän on nykyisen Nuorisoliiton piiriin saatava malttia ja ajattelua. Nuorisoliikkeen täytyy palata siltä tielle, että se pystyisi yhteistyössä puolueen kanssa rakentamaan tähän maahan onnellisempaa tulevaisuutta myöskin työläisnuorisolle.

Niilo S a a v a l a i n e n : Minä kannatan puolueitoimikunnan esitystä, sellaisena kuin se on edustajille kirjallisena jaettu.

Keskustelu julistettiin päättyneeksi.

P u h e e n j o h t a j a : Meillä on puolueitoimikunnan ehdotusta vastassa Lindholmin tekemä ehdotus, että asiassa ei tehtäisi ratkaisevaa päätöstä, vaan että se jätettäisiin puolueitoimikunnan harkintaan ja puolueitoimikunta pyrkisi tekemään kaiken voitavansa, jotta riidassa saataisiin sovittelu aikaan. Tätä ehdotusta on

Santala kannattanut. Kun asian jatkuva käsittely riippuu siitä, jätetäänkö asia tämän keskustelun jälkeen puolueitoimikunnalle, vai sanooko puolueineuvosto omasta puolestaan jotakin, niin kai meidän täytyy ottaa selville, kuinka suuri kannatus Lindholmin vastaehdotuksella on.

Ehkä päästään vähemmällä, jos pyydän, että ne, jotka kannattavat Lindholmin ja Santalan ehdotusta, nostavat korttinsa. Olkaa hyvä, kortit ylös, jotka kannattavat Lindholmin ja Santalan ehdotusta.

Kun tämä oli tapahtunut, totesi

P u h e e n j o h t a j a : Ei riitä. Puolueineuvosto haluaa itse sanoa jotakin asiasta. Puolueitoimikunnan ehdotus on täällä luettu. Ehkä kuitenkin on käytännöllisintä, että menettelytapavalioikunta vielä saa ehdotuksen tutkiakseen ja tehdäkseen sen pohjalta oman ehdotuksensa. Ehdotan siis, että asia lähetettäisiin nyt menettelytapavalioikuntaan. Ollanko asiasta yksimielisiä?

Ehdotus valioikuntaan lähettämisestä hyväksyttiin yksimielisesti.

Tilanne Sos.-dem. Naisliitossa

P u h e e n j o h t a j a : Jottei löyly loppuisi, täällä on toinenkin hiukan samansuuntainen juttu, naisia koskeva. Oli tarkoitus, että naiset käyttäisivät ensimmäisen puheenvuoron.

Alli L a h t i n e n (Kymen naispiiri) : Hyvät toverit! Ne kannanotot ja toimenpiteet, joihin seuraavassa puututaan, perustuvat toisaalta oman piirijärjestöni, Kymen läänin sosialidemokraattisen naispiirijärjestön piirikokouksen ja piiritoimikunnan yksimielisiin päätöksiin ja toisaalta niihin neuvotteluihin, joita 12 naispiirijärjestössä vastuunalaisilla paikoilla olevat sosialidemokraattiset naiset ovat käyneet asian selvittämiseksi.

Käsitellessään Sosialidemokraattista Naisliittoa koskevaa asiaa on tämän kokouksen syytä todeta, että suomalaisessa yhteiskunnassa jatkuvasti on kysymyksiä, jotka vaativat naisten erikoistoimenpiteitä, ja erikoisesti on syytä korostaa sitä, että naisten poliittinen valmentaminen vaatii erityisesti naisiin kohdistuvaa toimintaa. Siinä mielessä Sosialidemokraattinen Naisliitto valmentaessaan naisia poliittisesti tekee suuriarvoista työtä hankkiessaan tälle puolueelle sekä jäseniä että kannattajia.

Nykyistä tilannetta Sosialidemokraattisessa Naisliitossa tarkasteltaessa on siis muistettava, että liiton jäsenten päähuomio kohdistuu yleensä naisten omiin toimintamuotoihin ja erikoiskysymyksiin. Henkilökohtaisesti minusta on aina tuntunut siltä, että miesväki kernaasti hymyilee vanhalle tarinalle Tekla Hultinista eduskunnassa. Kerrottakoon se tässä kuitenkin. Hultinhan innostui jossakin yhteydessä esittämään toivomusponnen, että hirviä rauhoitettaessa säädetäisiin, ettei naarashirviä saisi ampua lainkaan, mihin koiranleuka Lagerlöv puheenvuorossaan huomautti, että "mikäli edustaja Hultinin tekemä ehdotus koskee nk. naisasiaa, niin minä pyydän kannattaa tehtyä ehdotusta". Tällainen rauhoittaminen on vastannut yleistä käsitystä meidän naisten keskuudessa myös vallinneiden puolueriitaisuuksien aikana, koska naiset eivät mielellään antaudu sitä laatua oleviin vaikeisiin ja epämiellyttäviin kiistakysymyksiin. Naiset ovat puolueen jäseninä voineet välittömästi puolueen puitteissa vaikuttaa omien näkemystensä toteuttamiseksi.

Valitettavasti Naisliiton johtohenkilöt ovat käyttäneet tätä rauhoitusta väärin. Tulevaisuus-lehden, järjestökoneiston ja luottamushenkilöiden välityksellä on yritetty antaa se kuva, että Sos.-dem. Naisliitto on asettunut opposition käyttöön. Liiton vakinaista puheenjohtajaa lukuun ottamatta on liittotoimikunnan enemmistöryhmä siirtynyt kokonaisuudessaan opposition mukana puolueen ulkopuolelle. Näiden tapahtumien aiheuttamiin, perusjärjestöistä esitettyihin vas-

talauseisiin on liittotoimikunnassa suhtauduttu välinpitämättömästi. Samaan aikaan on ryhdytty toimenpiteisiin vallan säilyttämiseksi liittotoimikunnan nykyisen enemmistöryhmän käsissä myös syksyllä kokoontuvan liittokokouksen jälkeen ja tätä tavoitellen on astuttu sääntöjen rikkomisen ja laittomuuden tielle. Siksi on laillisuuden kannalla olevan jäsenistön puolesta ryhdytty toimenpiteisiin, joista puolueen neuvoston tietoon saatetaan seuraavaa:

Toukokuun 11. ja 12. p:nä 1959 lähettivät 12 eri naispiirin piiritoimikunnat Naisliiton liittotoimikunnalle kirjeen, jossa vaaditaan tarkoin yksilöityjen sääntöjenvastaisten toimenpiteiden ja päätösten korjaamista, jäsenluetteloiden viipymätöntä tarkastamista liittotoimikunnassa ja ilman mitään perustelua kohtuuttoman korkeaksi määrätyn liittokokousveron ennakon selvittämistä. Tämä kirje on pari päivää sitten julkaistu sosialidemokraattisissa lehdissä. Näihin kirjeisiin ei määräpäivään mennessä saatu vastausta, eikä liittotoimikunta ole edes ottanut niitä käsiteltäväkseen. Tämän vuoksi on mainittujen 12 naispiiritoimikunnan pakko kehoittaa perusjärjestöjään eroamaan Sos.-dem. Naisliitosta siksi, kunnes laillinen tila liitossa on palautettu. Eroamispäätökset on tehtävä kiireellisesti, koska järjestöt muuten joutuvat suorittamaan monille aivan ylivoimaiseksi muodostuvan liittokokousveron ja suorittamaan tämän maksun jo etukäteen laittomaksi tiedetyn kokouksen rahoittamiseksi.

Sinä aikana, jona piirit tai perusjärjestöt ovat erossa Naisliitosta, piiritoimikunnat pystyvät hoitamaan sosialidemokraattisten naisten toiminnan organisoinnin alueellaan, niin kuin ne itse asiassa ovat jo parin viime vuoden aikana tehneetkin saamatta liittotoimikunnalta minkäänlaista toiminta-apua. Kun sos.-dem. naisliittokokonaisuudessaan koskevien kysymysten hoitaminen vaatii naispiirien yhteistoimintaa, on luonnollista, että naispiirien virallis-

ten edustajien on kokoonnuttava neuvottelemaan yhteisistä kysymyksistä. Nämä naispiiritoimikuntien valitsevat viralliset edustajat tulevat kokoonnuttuaan tarkoin seuraamaan tilanteen kehittymistä Naisliitossa ja pitämään jatkuvasti yhteyttä puolueen laillisiin elimiin pyrkien muutenkin kaikin tavoin kehittämään sos.-dem. naisten toimintaa.

Käytännöllisten asiain vuoksi on luonnollista, että tämä neuvottelemaan kokoontuva piiritoimikuntien edustajisto tulee asettamaan suppeamman työvaliokunnan käytännöllisten asioiden hoitamista varten. Puoluetolimikunta ja erityisesti sen naisjäsenet antanevat tukensa naispiirien työlle naisliikkeen jatkuvien toimintamahdollisuuksien kehittämiseksi ja parantamiseksi.

Asian käsittelyn pohjaksi puolueuuevoston kokouksessa esitän lähinnä seuraavia toteamuksia:

Puolueuuevosto toteaa, että sosialidemokraattisella naisliikkeellä on 60 vuoden ajan ollut puolueen rinnalla suuri merkitys suomalaisesta kansanvaltaa rakennettaessa ja työväenluokan oloja parannettaessa. Näin saavutettujen tulosten edellytyksenä on ollut sosialidemokraattisten periaatteiden kunnioittaminen ja sääntöjen noudattaminen kaikessa järjestötoiminnassa. Nyt on Sos.-dem. Naisliiton liittotoimikunnan enemmistöryhmän toimesta rikottu liiton omia sääntöjä muun muassa

- 1) pysyttämällä liiton vt. puheenjohtajina henkilöt, jotka sääntöjen mukaan eivät voi olla liiton jäseniä;
- 2) pitämällä liiton jäsenenä Sos.-dem. Puolueen ulkopuolella olevia yhdistyksiä;
- 3) merkitsemällä liiton jäsenyyteen naisjaostoja sellaisista työväenyhdistyksistä, joissa naisjäsenten määrä ei ole riittävä sääntöjenmukaisen jaoston perustamiseen;
- 4) palauttamalla mielivaltaisesti jäsenverotilityksiä ja väit-

täen siten erotetuiksi naisyhdistyksiä ja -jaostoja, joita liittotoimikunnassa ei edes ole todettu eronneiksi;

5) salaamalla yhdistyslain vastaisesti liittotoimikunnan jäseniltä liittotoimikunnan kokousten pöytäkirjoja.

Puolueuuevosto pitää täysin aiheellisina Sos.-dem. Naisliiton jäsenistön suurta enemmistöä edustavien 12 naispiiritoimikunnan vaatimuksia edellä mainittujen laittomuuksien korjaamiseksi ja toteaa niiden käsittelemättä jättämisen osoittavan, että liittotoimikunnan neljän jäsenen tarkoituksena on ylläpitää laitonta tilaa jatkuvasti ja estää lokakuun 25. päivänä kokoontuvaksi määräytyssä liittokokouksessa jäsenten tahdonilmaisut, vaikka kuitenkin ovat valmiit tunnottomasti maksattamaan raskaan liittokokousveron kaikilla jäsenyhdistyksillään. Näin ollen ei naispiiritoimikunnille käytännössä jää muuta mahdollisuutta kuin ilmoittaa perusjärjestöilleen laittoman tilan edelleen jatkuvan ja kehoittaa näitä eroamaan Sos.-dem. Naisliitosta siksi, kunnes laittomuudet on poistettu. Käytännössä tämä merkitsee sitä, että sosialidemokraattisen naisliikkeen todellinen toiminta jatkuu ennallaan rakentuen perusjärjestöjen ja naispiirien aktiiviseen työhön ja vain laittomasti toimintanut liiton johto jää syrjään. Puolueuuevosto toteaa, että vastuun

sa tuntevat naispiiritoimikunnat pystyvät entiseen tapaan, kuten tähänkin asti, hyvin hoitamaan toiminnan organisoinnin omilla alueillaan. Koko sosialidemokraattista naisliikettä koskevien kysymysten vuoksi on naispiirien yhteistyö tämän jälkeen entistä välttämättömyyksiä. Puolueuuevosto kehoittaa puoluetolimikuntaa antamaan täyden tukensa sille työlle, jota naispiirit, naisliikkeen perusjärjestöt ja puolueen naisjäsenet tekevät sosialidemokraattisen naisliikkeen toimintamahdollisuuksien turvaamiseksi ja edelleen kehittämiseksi. Jollei tilanteessa tapahdu nopeita selkenemisen merkkejä, puoluetolimikunnan on ryhdyttävä toimenpiteisiin sos.-dem. naispiiritoimi-

kuntien virallisten edustajien kutsumiseksi Helsinkiin käsittelemään sosialidemokraattisen naisliikkeen yhteisiä toimintakysymyksiä sekä suhtautumista Sos.-dem. Naisliittoon sinä aikana, jona nykyistä, muutamien puolueesta erotettujen naisten vastuulla olevaa laitonta tilaa ylläpidetään.

P u h e e n j o h t a j a : Puheenvuorossa on tietenkin lähdetty siitä, että Sos.-dem. Naisliitto on itsenäinen järjestö, joka omassa keskuudessaan päättää asiat, mutta että puolueella ja sen neuvostolla toisaalta on kaikki mahdollisuudet antaa tukensa tietyille päätöksille, joita naisten keskuudessa myöhemmin tullaan tekemään.

L e m p i L e h t o : Edellisen asian yhteydessä Nuorisoliiton kokouksesta käyty keskustelu oli kuin jonkinlainen kenraaliharjoitus tulevaa Naisliiton edustajakokousta varten. - Täällä toveri Lahtinen toi yksityiskohtaisesti esille Naisliiton liittotoimikunnan enemmistön rikkomuksia, joten en ryhdy niitä enää kertaamaan. Monissa liittotoimikunnan kokouksissa olemme panneet vastalauseemme tällaisia sääntörikkomuksia vastaan ja yrittäneet parhaamme mukaan saada niihin oikaisuja, mutta äänimäärin 4-3 on meidän esityksemme aina hylätty.

Tärkeintä tässä asiassa on kiinnittää huomiota liittokokouksen valmisteluihin ylimääräisen liittoveron osalta. Tämän veronhan liittotoimikunta on määrännyt 250 markaksi jäsentä kohti. Meidän ryhmämme taholta on pyydetty yksityiskohtaista selvitystä laskelmista, jotta todelliset liittokokousmenot saataisiin selville ja nähtäisiin, millä tavalla kustannukset käyvät yhteen tämän 250 markan ylimääräisen, etukäteen kannettavan liittoveron kanssa. Tämä ylimääräinen liittovero tuntuu tavattoman suurelta, sillä aikaisemmin se on aina ollut alle 100 markan. Mitään yksityiskohtaista selvitys-

tä liittokokousmenoista ei ole voitu saada. Liittohan joutuisi maksamaan viidensadan kokoukseen saapuvan edustajan matkakulut, ja ne on arvioitu 1.700.000 markaksi. Taloudenhoitajan liittotoimikunnan viimeisessä kokouksessa mainitsemat summat ovat kuitenkin kovasti liioiteltuja. Esim. aterian, jonka liittokokous tarjoaa 500 edustajalle, liiton toimitsijoille ja kutsuvieraille, on laskettu tulevan maksamaan kaikkiaan 220.000 markkaa. Kun ravintolassa tiedustelin, mikä nykyisin on lounaan hinta, niin minulle sanottiin, että se on 210 markkaa. Jokainen voi siitä todeta, että laskelmassa on noin sata prosenttia liioittelua. Salkkujen, jotka liittokokousedustajille jaetaan, on laskettu maksavan 120.000 markkaa. Olimmekin sitä mieltä, että voisihan nämä liittokokouspaperit jakaa kirjekuorissakin. No, monet muut menot, joita esitettiin, ovat hiukan samaan tyyliin arvioituja.

Kun olen ottanut tämän kysymyksen esille naispiireissä, niin kaikissa niissä, joissa olen käynyt, on yksimielisesti sanottu, että vero on aivan liian suuri ja että sillä aiotaan viedä liiton naisjärjestöt ja yhdistykset perikadon partaalle. On vielä huomattava, että tämä ylimääräinen vero on maksettava 15. päivään syyskuuta mennessä; jollei sitä ole siihen mennessä maksettu, ei myöskään voi päästä edustajakokoukseen.

Kun Lahtisen mainitsema naispiirien kirje oli esillä liittotoimikunnan kokouksessa, niin liittotoimikunnan enemmistö ei halunnut lainkaan paneutua esitettyihin kysymyksiin, vaan kieltäytyi antamasta vastausta ja perusteli menettelyään sillä, ettei liittotoimikunta ollut ennättänyt paneutua asiaan.

Kun Lahtisen mainitsemat 12 naispiiriä toimivat tekemiensä päätösten mukaisesti, niin sittenpä ei Naisliittoon, jossa kaikkiaan on 15-16 naispiiriä, enää jääkään oikeastaan muita kuin johtajat ilman joukkoja. Eikä niidenkään 3-4 naispiirin jäsenistö,

jotka eivät ole kirjettä lähettäneet, ole yksimielisesti Naisliiton takana. Näyttää siltä, että Naisliiton edustajakokous kutistuu näin ollen kovasti pieneksi. Taitaa olla niin; että koko Naisliitto kuolee omaan mahdottomuuteensa.

Naisliitolla on ollut kentällä sellaisia järjestäjiä kuin Helga Holopainen ja Kerttu Suominen ym., joita ei ole valittu tehtävänsä Naisliiton liittotoimikunnan kokouksessa. Mikä on heidän tehtävänsä ja kuka heille maksaa palkan, se ei ole ainakaan liittotoimikunnan vähemmistön tiedossa. Mutta ehkäpä paperiosastot pelastavat nykyisen Naisliiton ja ehkäpä sama näytelmä, joka esitettiin Nuorisoliiton edustajakokouksessa Lahdessa, uusiutuu nyt Naisliitossa.

Minä yhdyn niihin ajatuksiin, joita toveri Lahtinen alustuspuheenvuorossaan esitti.

P u h e e n j o h t a j a : Onko vielä puheenvuoron pyytäjiä?

Elsa K o l i n e n : Minä pyytäisin puheenjohtajan luvalla saada esittää muutaman sanan täältä paikaltani. Minä ehdotan, että puolueenuevosto kuultuansa selityksen Naisliiton liittotoimikunnan ja Naisliiton asioista sekä liittotoimikunnan jäsenen Lempi Lehdon puheenvuoron - ja mahdollisesti vielä tämän jälkeen seuraavat puheenvuorot - siirtäisi asian käsittelyn siksi, kunnes Naisliiton liittotoimikunta on käsitellyt sen kahdentoista piirin lähettämän vetoomuksen ja antanut siitä puolueetoimikunnalle puolueetoimikunnan pyytämän selityksen, ja että puolueenuevosto ja puolueetoimikunta palaisivat asiaan uudelleen, ellei mainittu selitys niitä tyydyttäisi.

Mauno L i n d h o l m : Minä kannatan toveri Kolisen ehdotusta, jotta saataisiin tarvittava aika tutkia, eikö tässä riidassa vielä löytyisi jonkinlaista pohjaa rauhalliselle ratkaisulle.

Meeri K a l a v a i n e n : Naisliiton liittotoimikunnassa

voimasuhteet ovat 4-3 opposition hyväksi. Vähemmistö on viime syksystä lähtien jatkuvasti puhunut siitä, että liittokokous täytyisi pitää mahdollisimman aikaisessa vaiheessa, että se olisi pitänyt pitää jo menneenä keväänä. Jos edustajakokous olisi pidetty, se olisi huomattavasti selventänyt sitä tilannetta, joka naisliikkeessä tällä hetkellä vallitsee. Naisliiton enemmistö ei ole halunnut hoitaa asioita siten, että naisliike olisi selvästi osoittanut sisaryhteytensä puolueeseen. Siksi ovat monesti mainitut naispiirijärjestöt kääntyneet Naisliiton puoleen ja vaatineet selvitystä tilanteeseen, jotta välttyttäisiin sellaiselta farssilta, joka Nuorisoliiton edustajakokouksessa Lahdessa näyteltiin. Naisliiton johdolla olisi ollut viikko aikaa kutsua liittotoimikunta koolle ja antaa selvä vastaus esitettyihin kysymyksiin. Kun liittotoimikunta oli tämän kuun 13. päivänä koolla, se jätti asian puheenjohtajan hoidettavaksi, mutta puheenjohtajilla, jotka ovat puolueenuevoston päätöksellä erotetut puolueesta, on kuulemma ollut kummallakin niin kiire, ettei heillä ole ollut aikaa tämälapsen jutun hoitamiseen. Liiton johdon taholta on tietoisesti pyritty hidastuttamaan tilanteen selvittämistä. Nyt on piirien asettama määräaika mennyt eilen 22/5 1959 umpeen. Näin ollen katson, että puolueenuevoston pitää tehdä selvä päätös siitä, minkä kannan se ottaa naisliikkeen harjoittamaan politiikkaan, jotta ne piiri- ja perusjärjestöt, jotka ovat kaikissa vaiheissa tukeneet puolueen toimintaa ja puolueen harjoittamaa politiikkaa, saavat puolueen tuen vastaisille toimenpiteilleen.

On muuten syytä todeta, että kun piirien kirjelmät liittotoimikunnassa esiteltiin, eräs liittotoimikunnan jäsenistä totesi, että piireillä ei ole mitään oikeutta vaatia selvitystä niistä toimenpiteistä, joihin liiton johto on poliittisella ja toiminnallisella kentällä ryhtynyt. Tämä on outoa, sillä naispiirijärjestöt

ovat tärkeä osa sosialidemokraattista naisliikettä. Kyllä niillä täytyy olla oikeus puuttua liittonsa harjoittamaan poliittiseen toimintaan. Naispiirijärjestöjen omaksuma kanta rakentuu sille pohjalle, että kysymys ei tällä hetkellä ole mistään erillisen liiton perustamisesta, vaan tilanteen ja näkökantojen selvittämisestä siksi, kunnes liitto katsoo olevansa osa sosialidemokraattista työväenliikettä, kuten liiton säännöt edellyttävät - ellei niitä tynkäedustajakokouksessa sitten kokonaan uusiksi muuteta.

Kaarlo P i t s i n k i : Puheenjohtaja: Sen jälkeen, kun puolue toimiston tietoon on saatettu sen kirjelmän sisältö, jonka 11 naispiiritoimikunta on liitolleen lähettänyt, puolue toimistosta tiedusteltiin Naisliiton liittotoimikunnalta, millaisiin toimenpiteisiin se aikoo näiden kirjelmien johdosta ryhtyä. Tähän puolue toimistosta lähetettyyn kirjeeseen on Naisliitto Elli Nurmisen ja Anu Karvisen allekirjoittamalla kirjeellä vastannut seuraavasti:

"Viitaten toukokuun 11. päivänä 1959 päivättyyn kirjeeseen ilmoitamme kohteliaimmin, että koska mainitut piirijärjestöjen kirjeet tulivat liittoomme 11. ja 12. p:nä toukokuuta ja liittotoimikuntamme kokous aikaisemman päätöksen mukaan pidettiin 13. p:nä toukokuuta, ei liittotoimikunta ennättänyt tutustua kirjelmien sisältämiin vaatimuksiin riittävän hyvin, ja koska liittotoimikuntamme seuraavasta kokouksesta ei tähän mennessä ole päätetty, katsomme olevamme pakotetut tiedottamaan tästä arvoisalle puolue toimikunnalle."

Luin kyseisen kirjeen, jotta puolue neuvoston jäsenet ja nimenomaan menettelytapavaliokunnan jäsenet olisivat tapahtuneesta tietoisia. (Kirjeen alkuperäiskappale pöytäkirjan liitteenä n:o 10.)

Keskustelu päättyi.

P u h e e n j o h t a j a : Keskustelun varrella on pari edustajaa, nimittäin Kolinen ja Lindholm, ehdottanut, että odotettaisiin vas-

tausta Naisliitolta, ennenkuin asiassa tehtäisiin mitään päätöksiä. Ehkä olisi kuitenkin selvintä lähettää asia nyt menettelytapavaliokuntaan sellaisenaan ja odottaa sitten sen ehdotusta. Puolue toimikunta ei ole puolestaan laatinut mitään ehdotusta päätöslauselmaksi. Päätettäneen lähettää menettelytapavaliokuntaan?

Asia lähetettiin menettelytapavaliokuntaan päätöslauselmaehdotuksen tekemistä varten.

P u h e e n j o h t a j a : Olisiko syytä kehoittaa menettelytapavaliokuntaa kutsumaan Kalavainen kokoukseensa asiantuntijaksi?

K a l a v a i n e n : Ja myös Alli Lahtinen, joka on asian alustanut.

P u h e e n j o h t a j a : Annetaanko kaksi naista asiantuntijoiksi?

Hyväksyttiin asiantuntijoiksi Meeri Kalavainen ja Alli Lahtinen.

Poliittinen tilannekatsaus ja julkilausuma

P u h e e n j o h t a j a : Seuraavana asiana on "Poliittisen tilannekatsaus". Alustuksen siitä esittää puoluesihtööri, joka nyt saa puheenvuoron.

Puoluesihtööri P i t s i n k i : Maailmanpolitiikkaa näyttää hallitsevan kasvanut sodan ja nimenomaan suursodan pelko. Tämä tosiasia on heijastunut myös Suomen politiikkaan ja suomalaisiin näkökantoihin. Yleisesti näyttään oltavan vähän kaikkialla maailmassa sitä mieltä, että jännitys on suurempi ja vastaavasti myös sodanvaara suurempi kuin sanokaamme vuosi sitten, mutta kuitenkin pienentynyt siitä, missä oltiin muutamia kuukausia sitten, silloin kun Neuvostoliiton taholta esitettiin tietty päivämäärä vaadittaes-

sa ratkaisua Berliinin kiistassa. Tällä hetkellä arvellaan, se tun-
tuu olevan varsin yleinen mielipide maailman lehdistössä, että Ber-
liinin kiista ja nimenomaan tällä hetkellä ajankohtaiset maailmanpo-
liittiset kysymykset kyetään joko ratkaisemaan neuvotteluissa tai
ainakin viemään sellaisiin neuvotteluihin, jotka saattavat kestää
varsin pitkän ajan, ilman että tilanne niiden aikana olennaisesti
kärjistyisi.

Maailmanmarkkinoilla on tapahtunut taloudellista elpymistä. Se-
kin on omalta osaltansa vaikuttanut meidän maahamme. Tuotanto ja
työllisyys maassamme ovat viime kuukausina olleet nousussa. Syksyl-
lä näyttää kuitenkin edessämme jälleen olevan työttömyys. Syynä tä-
hän ovat maamme talouteen liittyvät rakenteelliset vaikeudet ja vir-
heet. Maailmanmarkkinoilla saa tapahtua hyvinkin tuntuva paranemi-
nen, toiminnan aktivisoituminen ja kysynnän kasvu, ilman että se olen-
naisesti vaikuttaisi talvikauden työllisyystilanteeseen meidän maas-
samme. Syyt tähän ovat ilmeiset. Maamme taloudellisessa elämässä ta-
pahtuneet rakennemuutokset ovat merkinneet työttömyyden syntymistä
eräissä elinkeinoissa, ennen muuta maa- ja metsätaloudessa sekä vii-
me aikoina rakennustuotannossa. Toisaalta olemme olleet kyvyttömiä
hankkimaan noilta aloilta vapautuneelle työvoimalle työpaikkoja mui-
den elinkeinoelämän alojen piirissä. Usein on viime aikoina joudut-
tu muistuttamaan siitä, että metsätöiden nykyinen volyymi vaatii noin
50.000 miestä vähemmän kuin vastaava volyymi vielä viisi vuotta sit-
ten, ja että rakennustoiminnassa nykyinen volyymi kyetään ylläpitä-
mään 30.000 miestä pienemmällä työvoimalla kuin viisi vuotta sitten.

Valtion ja kuntien talous on edelleenkin katkeamispisteessä.
Työllisyyskysymyksen hoitamismahdollisuuksia ajatellen tilanne tässä
suhteessa on vaarallinen.

Selvää on, että teollistamispolitiikkaa on määrätietoisesti jat-
kettava. Poliitikassa siitä on puhuttava ja pyrittävä pääsemään sa-

noista tekoihin, jos mieli ratkaista työllisyyskysymys ja kysymys
elintasosta. Nykyisellä hallituspolitiikalla ei ole edellytyksiä
teollistamiskysymyksen hoitamiseen, työttömyyden poistamiseen ja
sellaiseen tuotannollisen toiminnan aikaansaamiseen, joka tekee
mahdolliseksi elintason nousun. Aikaisempi, laajalle pohjalle ra-
kennettu työkykyisistä ihmisistä kokoonpantu hallitus kaadettiin
maalaisliiton toimesta sen jälkeen, kun hallitusta ja sen yksi-
tyisiä jäseniä vastaan oli harjoitettu ennennäkemätöntä ulkopoliit-
tista ajojahtia ja hallitusta pyritty mustaamaan paikkansa pitämät-
tömillä väitteillä ja hallituksen asemaa vaikeuttamaan huhukampan-
jalla. Nykyinen maalaisliittolainen hallitus tunnustaa itsekin ole-
vansa vain tilapäisratkaisu. Koko se asetelma, jonka puitteissa
hallituskysymystä nyt harkitaan ja jonka puitteissa siitä keskus-
tellaan, on epänormaali ja vaarallinen. Kommunismia on eri ryhmien
toimesta, ennen muuta maalaisliiton toimesta, suosittu ja ruokittu
siinä määrin, että sen edustajat ryhmänä ovat nyt suurempana puo-
lueena eduskunnassa ja että se toisekseen on saanut tosiasiallises-
ti entistä enemmän liikkumavapautta ja myöskin vaikutusvaltaa. Sa-
mat ryhmät, jotka ovat tällaista politiikkaa kommunisteihin päin
harjoittaneet, ovat olleet etunenässä harjoitettaessa sosialidemo-
kraattisen puolueen hajoittamista, tukemalla kaikkia niitä voimia,
jotka tällaiseen hajoittamiseen tähtäävät. Nämä samat ryhmät ovat
myöskin määrätietoisesti pyrkineet diskriminaatiopolitiikalla syr-
jäyttämään sosialidemokraattien vaikutusvallan ja toimintamahdol-
lisuudet. Kysymys ei suinkaan ole ollut pelkästään hallituspoliti-
kasta, niin kuin on nähty. Kampanja, diskriminaatiokampanja, on
viety suorastaan neurettavan pitkälle. Eivät edes valtionenemis-
töisten yhtymien tilintarkastajien virat, niin kuin näyttää, ole
enää soveliaita sosialidemokraateille.

Maalaisliitto on nykyisessä eduskuntaryhmässään avainasemassa. Tiedetään, että vaalien jälkeen tuossa ryhmässä on voimistunut aines, jota voisi sanoa K-linjan vastaiseksi ryhmäksi. Tämä aines ei hyväksy läheskään kaikkea siitä politiikasta, joka on merkinnyt ottopoikahallituksia, kommunistien suosimista, sosialidemokraattisen työväenliikkeen hajoittajien tukemista jne. Tämä ryhmä on kyennyt estämään eräitä sellaiseen politiikkaan kuuluvia ratkaisuja - mm. poliittisen presidentinhallituksen muodostamisen, johonka maalaisliiton johtoryhmä, ns. K-ryhmä, olisi ollut halukas. Toisaalta tämä maalaisliiton sanoisinko ryhmän ryhmä on kuitenkin sikäli toimintakyvytön, ettei se näytä voivan, ei ainakaan tähän asti ole voinut, esittää omaa myönteistä vaihtoehtoa niille pyrkimyksille, joita maalaisliiton tosiasiallinen johto harrastaa. Näyttää myös siltä, että maalaisliittolaisten keskuudessa sittenkin on vielä määräävänä halu käyttää puoluepoliittisessa tarkoituksessa hyväksi sitä avainasemaa, jonka maalaisliitto on harjoittamansa, koko maalle, ja luulin, loppujen lopuksi sille itselleenkin onnettoman politiikan seurauksena saanut.

Olemme lähteneet toveri Tannerin vappupuheessaan esittämästä ajatuksesta, että maalaisliiton on annettava kypsyä siinä liemessä, jonka se on muita varten keittänyt. Ellei sellaista kypsymistä maalaisliitossa tapahdu, niin on ilmeisesti melko vaikeata, ellei suorastaan mahdotontakin, ajatella hallituskysymyksen ratkaisua siten, että muodostetaan demokraattisten voimien parlamentillinen enemmistöhallitus. Tästä syystä ei ole pyritty nykyisen hallituksen kaatamiseen välittömästi esim. välikysymyksen avulla. Muulla kuin välikysymyksellä hallitusta tuskin tähän mennessä olisi saanutkaan nurin, sillä hallitus ei näytä olevan lainkaan arka parlamentillisesta kuniastaan. Se ei ole tehnyt luottamuskysymystä mistään asiasta huoli-

matta siitä, että käytännöllisesti katsoen joka ainoa nyt istuvan hallituksen esitys on tullut eduskunnassa hylätyksi.

On ilman muuta selvää, että suuret taloudelliset tehtävät ja myöskin poliittinen ja parlamentillinen jälleenrakennus, yleisen luottamuksen palauttaminen tällaiseen toimintaan, vaativat ensikädessä muutosta hallituspolitiikkaan. On päästävä vähemmistöhallituksista enemmistöhallituksiin parlamentillista tietä demokraattisten ryhmien tukeen nojaten. Näyttää siltä, että nykyisellä hallituksella riittää rahaa hallitsemiseen syksyyn saakka. Näin ollen ainakaan tuosta syystä sillä ei ole mitään kiirettä asettaa omaa asemaansa vaakalaudalle. Tuskin se sitä tekeekään. Uskoisin, että syksyllä kuitenkin joudutaan budjettiesityksen takia, mutta luultavasti muistakin syistä sellaiseen tilanteeseen, että hallituskysymys on pakko ottaa käsiteltäväksi.

Luulen, että nykyisessä eduskunnassa maalaisliiton asenteesta johtuen on siinäkin mahdollisuuksia aikaansaada hallituspolitiikan muutos. On mahdollisuus aikaansaada enemmistöhallitus. Tästä huolimatta näyttää siltä, että tilannetta ei pitemmän päälle voida korjata toimeenpanematta ennenaikaisia vaaleja. Nykyinen eduskunta on olennaisesti toinen kuin se, miksi valitsijat sen ilmeisesti halusivat muodostuvan. Vaalien jälkeen on tapahtunut siirtymisiä ja eräät ryhmät näyttävät olevan taipuvaisia selvästikin toimimaan vastoin ohjelmaiansa ja niitä lupauksia, joita he vaaleissa valitsijoillensa antoivat. Sosialidemokraattien toimesta on eri yhteyksissä tuotu esiin tämä uusien vaalien ajatus. Tällä ajatuksella on kuitenkin jo tiedossa vastustajia. Tasavallan presidentti on ainakin tähän asti tapahtuneissa virallisissa ryhmien edustajien ja hänen välisissä keskusteluissaan ilmoittanut vastustavansa uusien vaalien ajatusta. On selvää, että Simosen ryhmä niitä vastustaa, koska se arvaa oman kohtalonsa tulevilla vaaleilla. Maalaisliitto-

kin on vastustajien leirissä. Se ilmeisesti pelkää Vennamon puolueen hajoitustyötä, jolla saattaa olla varsin suuri vaikutus maalaisliiton vaalituloksiin seuraavissa vaaleissa. Kysymys on siitä, saadaanko vaatimus uusista vaaleista, varsinkin jos se tulee vielä nykyistäkin tarpeellisemmaksi ja ajankohtaisemmaksi, myöskin käytännössä toteen. Joka tapauksessa katsoisin olevan paikallaan, että me esitämme aikanaan sopivalla hetkellä tällaisen vaatimuksen ja että me annamme sille silloin riittävää pontta. Tämä vaihe, juuri nämä viikot ja nämä kuukaudet ehkä eivät kuitenkaan ole tämän vaatimuksen esittämisen oikea ajankohta. Ehkä viisainta on odottaa syksyyn, jolloin voidaan sanoa, että on myös annettu aikaa ja mahdollisuuksia maalaisliitollekin harkita omaa kohtaansa ja niitä ulospääsytietoja, jotka politiikassamme ovat tarjolla.

Eduskunnan viimeaikainen työskentely on ollut pääasiassa hallituksen esitysten - yksipuolisten esitysten - torjuntaa. Siihen on liittynyt eduskunnassa kertomusten yhteydessä ja muutoinkin esiintulleet väärinkäytökset, jotka ovat herättäneet maassamme yleistä huomiota. Kokonaisuuteen katsoen eduskuntatyö on ollut suurin piirtein yhtä hedelmätöntä ja yhtä linjatonta kuin on ollut hallituspolitiikkakin.

Sosialidemokraattista puoluetta vastaan on hallituskeskustelun yhteydessä ja muutoinkin esitetty jatkuvasti ulkopoliittisia hyökkäyksiä. Entistä selvempinä nämä hyökkäykset ovat tulleet myös maamme rajojen ulkopuolelta. Neuvostoliiton lehdistö on useaan otteeseen kirjoittanut meidän asioistamme, onpa sanotun maan pääministerikin katsonut asiakseen antaa haastattelun, jossa hän käsittääkseni varsin selvin sanoin sekaantuu Suomen sisäisiin asioihin - näin nimenomaan siinä haastattelunsa kohdassa, jossa hän moittii meitä siitä, että me hyökkäämme sisäpolitiikassa sellaisten henkilöiden ja poliittisten ryhmien kimppuun, jotka hänen käsityksensä mukaan ovat

Suomen ja Neuvostoliiton suhteiden parhaana takeena. Tällainen toiminta - tällaisen ajatuksen esittäminen - on puuttumista meidän maamme sisäisiin asioihin. Sanon tämän nyt, mutta tätä en ole sanonut siinä paljon puhutussa vappupuheessa, josta on nostettu suuri elämä. Tältä kannalta katsoen ja ottaen huomioon sen, mitä meistä on sanottu, oli vappupuheeni, niin kuin monien muidenkin toverien, myöskin kaikkien neljän nimeltä mainitun toverimme vappupuheet, käsittääkseni oikea sana oikealla hetkellä.

Puoluettoimikunta on torjunut ne syytökset, jotka ovat sisältyneet kotimaisten piirien hyökkäykseen puoluettamme vastaan ja jotka nimenomaan sisältyivät Hruschtshevin antamaan haastattelulausuntoon. Luulisin voivani todeta, että puoluettoimikunnan asiasta antama päätöslauselmavastaus oli sävyltään rauhallinen ja asiallinen ja että se ilmaisi sosialidemokraattien ulkopoliittiset tavoitteet ja heidän asennoitumisensa oikealla tavalla.

Puolueneuvoston tehtävänä on punnita, onko puoluettoimikunta vastauksessaan osunut oikeaan ja katsooko puolueneuvosto voivansa hyväksyä tuon puoluettoimikunnan kannanilmaisun.

Työväenliikkeen piirissä on Nais- ja Nuorisoliiton osalta ikäviä uutisia. Niitä on täällä jo erikseen käsitelty, joten sivuutan ne pelkällä maininnalla. Ammatillinen keskusliitto on sekin käymis-tilassa, mutta kaikesta päättäen olennaisesti myönteisemmässä mielessä kuin Nuorisoliitto ja Naisliitto. SAK:ssa on tapahtunut melkoisia muutoksia sekä henkilöihin että myöskin siihen pyrkimykseen nähden, jota ammatillinen järjestö vanhimpana keskusliittona pitää itselleen ominaisena. Näyttää siltä, että ns. Heinosen ryhmä, joka nyt on vallassa SAK:ssa, pyrkii irrottamaan SAK:n Simosen ryhmän politiikasta ja siitä kytkennästä, joka SAK:lla ja skogilaisella ryhmällä aikaisemmassa vaiheessa on ollut. Tästä ovat merkinä

eräät SAK:ssa tapahtuneet ratkaisut, kuten irtisanoutuminen TTS:sta ja Päivän Sanomista, ja tähän suuntaan on sysäyksen antanut SAK:ssa tapahtunut puheenjohtajan vaihdos. Toisaalta on sanottava, että paljon vaikeuksia ja epäkohtia on vielä ammatillisen järjestön ja SAK:n piirissä aikaisempien aikojen perintönä jäljellä. Kun on keskusteltu mahdollisuuksista harkita uudelleen SAK:n tilaa ja keskusteltu siitä, voitaisiinko ammatillisen järjestön yhtenäisyys palauttaa, ovat nämä vaikeudet tulleet selvästi esiin. Kaikesta huolimatta on kuitenkin katsottu tällainen keskustelu aiheelliseksi, ja tarkoitus on, että sitä jatkettaisiin edelleenkin. Kukaan ei voi taata lopputulosta. Päinvastoin on todettava, että aikaisemmat kokemukset tämänkaltaisista neuvotteluista ovat olleet varsin kielteisiä ja tuoneet pelkästään pettymyksiä. Asia on kuitenkin niin arvokas ja tilanne siinä määrin muuttunut, että nähdäkseni on kaikki syyt jatkuvasti pyrkiä siihen, että etsitty pohja ammatillisen järjestön yhtenäisyydelle löydetäisiin.

Ennakkoluulot uuden ja vanhan keskusjärjestön välillä ja myöskin SAK:n sisällä olevien liittojen ja henkilöiden kesken ovat suuria ja niihin on osin aihettakin. Tosiolojen mukaisesti on myös todettava, että SAK:n nykyinen johto istuu varsin kapean marginaalin varassa. On tiedettävä, että jos ryhmäkuri SAK:ssa särkyy, jos ns. Rantasen ryhmä avoimesti liittoutuu kommunistien kanssa, se kykenee ottamaan vallan itsellensä ja määräämään SAK:n poliittisesta suunnasta. Tällaisten riskien edessä voi tietysti ymmärtää, että SAK:sta lähteneet, osin oman keskusjärjestön perustaneet järjestöt ja monet SAK:n piirissä olevat ihmiset ovat edelleenkin levottomia ja kysyvät, onko loppujen lopuksi kuitenkaan mahdollista edetä sellaista tietä, joka voisi taata ammatillisen järjestön yhtenäisyyden. Vaaroja on, mutta niistä huolimatta, kuten sanoin, kannattaa pohjaa etsiä.

Puolueemme osalta ovat viime aikojen järjestölliset tapaukset, piirien vuosikokoukset, järjestöjen kokoukset sekä järjestöjemme nykyinen toiminta, rohkaiseva tienviittana. Puolue on nyt laidasta laitaan, muutamia harvoja ja merkitykseltään vähäisiä poikkeuksia lukuun ottamatta, aktiivisessa ja myönteisessä toiminnassa. Sosialidemokraatit ovat joutuneet sielläkin, missä jonkinlaista oppositiota on haluttu ylläpitää tai sellainen katsottu aiheelliseksi, suorittamaan tärkeän rajanvedon. On ollut kysymys siitä, ollanko puolueoppositiossa, jos se on tarpeen, vaimennääkö oppositiopuolueeseen. Jäsenkunnan valtava enemmistö on valinnut puolueessa pysymisen. Se, että Simosen ryhmä on perustanut muodollisestikin oman puolueensa, jota se kutsuu Työläisten ja Pienviljelijäin Sosialidemokraattiseksi Liitoksi, on ollut ominansa selventämään sosialidemokraattien asemaa ja helpottamaan monen edessä ollutta valintaa. Piirikokoukset olivat esimerkkinä siitä, että järjestöjemme keskuudessa on tapahtunut myönteistä, voimakkaasti vaikuttavaa kehitystä. Kokoukset olivat rakentavia. Ne olivat hyödyllisiä ja hyviä kokouksia. Tämä sama asia tulee näkyviin myöskin järjestötoiminnassa muualla. 60-vuotisen toimintamme merkeissä järjestetty juhluvuoden toiminta kilpailuineen, rahankeräyksineen, jäsenhankintoineen jne. näyttää kulkevan erittäin hyvissä merkeissä. Tämä on syytä mielihyvin todeta. Kannustakoon se meitä jatkuvasti ponnistelemaan järjestöjemme vahvistamiseksi, niiden talouden kohottamiseksi, jäsenmäärän lisäämiseksi ja sellaisen hyvän järjestötoiminnan aikaansaamiseksi, joka takaa vastaisuudessaakin edellytykset entistä lukuisampien kansalaisten vetämiselle puolueeseemme, sosialidemokraattien toimintapiiriin, sosialidemokraattisen aatteen kannattajiksi.

Tältä pohjalta asioita katsellen puolueenuevosto minun käsittääkseni voi rauhallisesti todeta, että monista esillä olevista

vaikeuksista huolimatta meidän on katseltava rauhallisesti, maltillisesti, etten sanoisi voimantuntoisesti tulevaisuuteen. Suurimmat vaikeudet järjestöjemme rakentamista ajatellen näyttävät olevan takanapäin. Yleinen luottamus puolueessa puolueen mahdollisuuksiin on kasvanut. Myöskin puolueen ulkopuolella on luottamus siihen, että sosialidemokratia säilyttää linjansa ja voimansa, lisääntynyt. Entistä voimakkaammalta näyttää mielipide, että meidän puolueemme on suorastaan joutunut ottamaan johtavan aseman siinä politiikassa ja niissä pyrkimyksissä, jotka tähtäävät parin viimeksi kuluneen vuoden aikaisen "hajoittamisen ja hallitsemisen politiikan", sekasorron ja epädemokraattisen politiikan, muuttamiseen demokraattiseksi, luottamusta herättäväksi, rakentavaksi politiikaksi, sellaiseksi politiikaksi, jossa sosialidemokraatit hyvin omintunnon ja kunniallisesti voivat olla mukana.

P u h e e n j o h t a j a : Halutaanko puheenvuoroja?

Puheenvuoroja ei pyydetty.

P u h e e n j o h t a j a : Ollaanko sitä mieltä, että puoluesihteerin alustus oli niin hyvä, ettei se täydentämistä enää kaipaa?

Väinö L e s k i n e n : Me olemme kaikki sitä mieltä, että puoluesihteerin alustus oli niin hyvä, ettei se juuri täydentämistä kaipaa. Mutta mielestäni ei ole pahitteeksi vaikka puheenvuoron muodossa vielä kiinnittää huomiota niihin Pitsingin viittaamiin poliittisiin piireihin, jotka jo pitemmän ajan ovat mielistelleet kommunisteja ja samanaikaisesti kaikin keinoin pyrkineet sosialidemokraattien rintaman hajoittamiseen. Minun mielestäni asia on niin vakava, että sitä kannattaa tässä yhteydessä vielä uudelleenkin harkita.

Ne väärät ja täysin virheelliset perustelut, joita arvovaltai-

nen ulkolainen lehti päästää palstoilleen, se että arvostellaan sosialidemokraattista puoluetta niiden tietojen mukaan, joita Päivän Sanomat, Maakansa ja Kansan Uutiset toimittavat, ja koko viime päivinä käyty ulkopoliittinen keskustelu, osoittavat, että kysymyksessä ei voi olla muu kuin korkean luokan taktillinen peli, propaganda, joka kaikuna vastaa niiden toivomusten mukaan, joita täältä esitetään. Olen useampaan otteeseen viime päivinä todennut, ettei meillä ole mitään erityistä syytä huolestumiseen, vaan että se, mikä pakottaa käyttämään niin järeätä tykistöä niin löyhillä perusteilla kuin mitä on tapahtunut ja kuin puoluesihteerikin alustuksessaan huomautti, ei itsessään ole paljonkaan arvoista. Pari kolme vuotta sitten me elimme todella vaarallisia hetkiä. Vasta nyt me voimme tajuta, kuinka veitsenterällä tämän maan kohtalo oli sinä hetkenä, jolloin puoluekokouksen kohtalo yhdellä äänellä, kuten propagandistisesti oli tapana toisella puolella sanoa, ratkaistiin. Jos silloin ne, jotka pyrkivät sosialidemokraattisen puolueen valtaamiseen sisältäpäin, olisivat onnistuneet, me emme ilmeisesti olisi koskaan pitäneet tätä puolueneuvoston kokousta. Tämä osoittaa, että epätoivoisissakin olosuhteissa kannattaa taistella. Nyt ovat vaikeimmat ajat jo ohitse.

On myöskin syytä todeta, että hajoittamiseen pyrkivän taktiikan takana on eräänlainen pelkofilosofia, selittely, ettei tässä maassa kannata taistella vapauden ja itsenäisyyden puolesta. Tämä on muka jo nähty. Me olemme muka kuin hirttolavalla ja toisella, suuremmalla tekijällä on nuorat käsissään. Kun se vetää salvasta, niin sinne mentiin. Ja kuitenkin kokemukset viime vuosilta eivät osoita tätä. Edellyttäen ettemme itse anna asioiden luisua siihen, että sisältäpäin tapahtuu romahdus ja mureneminen, Suomi on tänä päivänä jopa vahvempi kuin koskaan aikaisemmin toisen maailmansodan päättymisen jälkeen, ja nimenomaan sellainen näyteikkuna, jota

suuri ja voimakas Neuvostoliitto tarvitsee. On kokonaan eri asia, jos pessimismissä mennään niin pitkälle, että pidetään koko Eurooppaa menetettynä. Sellaisten pessimismin filosofien paikka ei ole maan johtavissa asemissa. Niissä pitää olla ihmisiä, jotka haluavat viimeiseen saakka puolustaa asiaamme ja seisoa vapaan kansanvaltaisen Suomen kannalla. Meidän sosialidemokraattien on onnistunut aikaisemminkin, ja erittäin vaarallisissa vaiheissa, istuttaa tällainen käsitys ja usko kansaamme, usko, joka on vienyt vaikeuksien lävitse. Viime joulukuussa esim. elettiin veitsenterällä, mutta kiitos silloinkin säilyttämämme rauhallisuuden ja aktiivisuuden, tämä vaihe onnistuttiin jälleen sivuuttamaan. Ja nyt elellään jälleen uusia ja minun mielestäni jo paljon parempia aikoja.

Se aktiivisuus, jota puolue on osoittanut numerollisesta pikkuisuudestaan huolimatta, on ollut omiaan antamaan ruotoa, jopa maalaisliitonkin sisälle, ja toivon mukaan tätä jatkuu, kunnes päästään uusiin vaaleihin, jollei ennenaikaisiin niin säännönmukaisiin, eikä vain eduskuntavaaleihin vaan myöskin presidentinvaaleihin. Siksi on tärkeätä, että meillä on, paitsi ehyt puolue, myös mahdollisimman toimintakykyinen Naisliitto ja toimintakykyinen ja pirteä Nuorisoliitto. Ja puoluesihteerini on mielestäni ihan oikeassa, kun hän sanoo, että kannattaa kaikin keinoin pyrkiä rakentamaan siltaa, joka johtaisi ammattiyhdistysliikkeeseen. Minulla on sellainen käsitys, että SAK:n piirissä, niin kuin muuallakin sosialidemokraattisessa työväenliikkeessä, selkiintyminen on, kaikista vaikeuksista huolimatta, todellakin jo lähellä.

Kun on vahva sosialidemokratia, se heijastaa ympärilleen ryhtiä. Jos puolue on heikko ja sekava, niin sen politiikka ja muukin jälki yhteiskunnassa on samanlaista.

Halusin sanomallani vain valottaa asiaa, joka alustuksessa kyllä tuli muutenkin riittävän hyvin sanotuksi.

Puheenjohtaja: Taitaa riittää. Asia lähetettäneen menettelytapavaliokuntaan.

Lähetettiin.

Menettelytapavaliokunnan ehdotukset ja kokouksen päätökset

Menettelytapavaliokunnan ehdotuksesta n:o 1, jonka puheenjohtaja tämän jälkeen esitteli kokoukselle, puoluehallitus päätti hyväksyä seuraavansisältöisen nuorisoliikkeessä vallitsevaa tilannetta koskevan päätöslauselman:

"Sosialidemokraattinen puoluehallitus toteaa, että ne häikäilemättömät jäsenten yhdenvertaisuutta loukkaavat ja muutoinkin laittomat toimenpiteet, joilla Sos.-dem. Nuorisoliiton johdossa olleet henkilöt ja heidän painostajansa liiton XIII edustajakokouksessa estivät liiton jäsenistön sanan- ja päätösvallan, ovat johtaneet liiton hajoamiseen.

Puoluehallitus hyväksyy sosialidemokraattisten nuorten pyrkimyksen todella toimintakykyisen sosialidemokraattisen nuorisjärjestön perustamiseksi ja kehoittaa puoluehallitusta, piiritoimikuntia, puolueen perusjärjestöjä ja jäseniä kaikkialla entistä voimakkaammin tukemaan sosialidemokraattista nuorisotoimintaa ja kaikin tavoin edistämään sen toimintaedellytysten parantamista."

Päätös oli yksimielinen.

Päätöksen teon jälkeen puoluehallituksen jäsen Eero Santala jätti kokouksen sihteerille ilmoituksen, että hän oli menettelytapavaliokunnassa esittänyt ehdotukseen eriävän mielipiteen, jota valiokunnassa olonsa vuoksi ei ollut ehtinyt uudistamaan lopullista päätöslauselmaa puoluehallituksen kokouksessa hyväksyttäessä.

Merkittiin ja otettiin liitteeksi pöytäkirjaan. (Liite n:o 11.)

Merkittiin, että menettelytapavaliokunnan ehdotuksia odotel-

lessaan kokous piti kello 16:n jälkeen noin tunnin kestävän tauon.

- - -

P u h e e n j o h t a j a : Menettelytapavaliokunta on suorittanut työnsä loppuun ja saanut valmiiksi kaksi päätöslauselmaehdotusta. Otetaan ensin käsille valiokunnan ehdotus n:o 2, joka koskee naisjärjestöjä.

Täällä pöydän takana on herännyt ehdotuksen eräisiin kohtiin nähden pieniä epäilyksiä, joten sitä on täällä vielä koitettu korjata kysyen neuvoa myöskin naisilta itseltään. Minä luen sen nyt korjatussa muodossaan:

"Tilanne Naisliitossa

Puolueneuvosto toteaa, että sos.-dem. naisliikkeellä on 60 vuoden ajan ollut puolueen rinnalla suuri merkitys suomalaista kansanvaltaa rakennettaessa ja työväenluokan oloja parannettaessa. Näin saavutettujen tulosten eräänä oleellisena edellytyksenä on ollut sosialidemokraattisten periaatteiden kunnioittaminen sekä sääntöjen ja laillisen menon noudattaminen. Sos.-dem. Naisliiton nykyisen liittotoimikunnan vähäisen enemmistön toimesta on kuitenkin näitä edellytyksiä rikottu ja liiton eheys saatettu vakavaan vaaraan.

Perehdyttyään Sos.-dem. Naisliiton jäsenistön suurta enemmistöä edustavien 12 naispiiritoimikunnan liittotoimikunnalle osoittamiin vaatimuksiin laittomuuksien korjaamiseksi puolueneuvosto toteaa niiden käsittelemättä jättämisen osoittavan, että liittotoimikunnan neljän jäsenen tarkoituksena on jatkuvasti ylläpitää laittontaa tilaa ja estää lokakuulla kokoontuvaksi määräytyssä liittokokouksessa jäsenistön todellisen tahdon ilmaisut. Torjuakseen tämän mahdollisuuden naispiiritoimikunnat ovat katsoneet velvollisuudekseen tiedottaa perusjärjestöilleen nykyisen laittoman tilan olemassaolosta ja kehoittaa näitä erottamaan Sos.-dem. Naisliitosta sik-

si, kunnes olosuhteet liitossa on saatettu säännölliselle ja lailliselle pohjalle.

Puolueneuvosto kehoittaa puoluetoimikuntaa antamaan täyden tukensa sille työlle, jota naispiirijärjestöt ja piirien alaiset naisjaostot suorittavat sosialidemokraattisen naisliikkeen toimintamahdollisuuksien turvaamiseksi ja edelleen kehittämiseksi."

Tässä on siis vain tyyllillisiä muutoksia, joilla on koitettu välttää tarpeettomia väärinkäsityksiä. Halutaanko käyttää puheenvuoroja?

Eero S a n t a l a : Minä olin menettelytapavaliokunnassa samaa mieltä kuin täällä toveri Kolinén, että tässä vaiheessa pitäisi kaikesta huolimatta odottaa sitä vastausta, jonka Naisliitto tulisi asiassa antamaan. Tässä vaiheessa olisi vältettävä tekevästä päätöksistä, jotka ovat omiaan hajoittamaan naisliikettämme ja saattamaan sen entistä syvempien ristiriitojen keskelle. Tässä mielessä pyydän esittää pöytäkirjaan merkittäväksi mielipiteeni.

Elsa K o l i n e n : Viittaan siihen ikivanhaan sääntöön, joka sanoo, että ennen kuin päätös langetetaan jutussa, syytetynkin pitää saada antaa vastauksensa. Nyt tässä jäi Naisliiton vastaus kuulematta. (Välihuuto: Se tunnetaan.) Minä en voi hyväksyä julkilausumaa enkä tätä menettelytapavaliokunnan ehdotusta, vaan pyydän ilmoittaa vastalauseeni. (R o m p p a i n e n : Ennen kuin on mitään päätettykään.)

P u h e e n j o h t a j a : Päätöstä on vaikea jättää pois päivän listasta, koska seuraava neuvoston kokous on vasta joskus marraskuulla ja siihen mennessä olisi kaikki tapahtuva jo tapahtunut. Syntyykö muuta keskustelua?

Keskustelu julistettiin päättyneeksi.

P u h e e n j o h t a j a : Eriävät mielipiteet merkitään pöytäkirjaan.

Merkittiin.

P u h e e n j o h t a j a : Onko neuvoston kokous muuten valmis yhtymään päätöslauselmaan? Muilla ei ole vastaansanomista?

Tilannetta Naisliitossa koskeva menettelytapavaliokunnan ehdotus tuli hyväksytyksi muuten yksimielisesti puheenjohtajan luke-massa muodossa.

Todettiin ja merkittiin.

P u h e e n j o h t a j a : Sitten meillä on edessämme menettelytapavaliokunnan ehdotus n:o 3, joka koskee poliittista ja osittain myös taloudellista tilannetta. Ehdotus on seuraavan sisältöinen:

"Kuultuaan selostuksen poliittisesta ja taloudellisesta tilanteesta puolue-neuvosto hyväksyy puolue-toimikunnan ja sosialidemokraattisen eduskuntaryhmän toimenpiteet todeten, ettei maan asioiden hoitoa ole saatu sellaiseksi kuin eduskuntavaaleihin käytäessä yleisesti toivottiin. Erikoisen haitallista on, että jatketaan täysin epäonnistuneeksi osoittautunutta vähemmistöhallituspolitiikkaa. Masentavaa on ollut havaita, että tietyt porvarilliset piirit ovat myötälleet niin pitkälle kommunistien pyrkimyksiä, että ovat antaneet aktiivista apuaan ja tukeaan puoluettamme hajoittaville voimille. Täten on arveluttavalla tavalla heikennetty kansan valitsemman eduskunnan arvovaltaa ja koko parlamentaarista järjestelmäämme. Näin on luotu olosuhteet, jotka ilmeisesti tekevät uusien vaalien toimeenpanemisen ennen määrääaikaa välttämättömäksi.

Sosialidemokraattisen Puolueen johtavana ulkopoliittisena periaatteena on hyvien suhteiden ylläpitäminen kaikkiin kansoihin,

rauhan edellytysten lujittaminen, kansojen itsemääräämisoikeuden kunnioittaminen ja Suomen puolueettomuuden kaikinpuolinen turvaaminen. Näille periaatteille uskollisena puolue tulee horjumatta pitämään kiinni oikeudesta toimia päämääriensä hyväksi demokraattisten periaatteittensa mukaisesti.

Vaalien jälkeen muodostetulla eduskunnan vahvaan enemmistöön nojautuvalla Fagerholmin hallituksella oli hyvät mahdollisuudet saada aikaan taloudellinen nousu ja työllisyyden elpyminen. Tämän, kansan luottamukseen perustuvan hallituksen kaatamisella sekä siirtymisellä maalaisliittolaiseen vähemmistöhallitukseen horjutettiin arveluttavasti sitä tulevaisuudenuskoa ja yleisen luottamuksen ilmapiiiriä, joihin voimakas ja terve taloudellinen nousu vain voi perustua. Seurauksena oli työttömyyden jatkuva vaikeutuminen, valtiontalouden uhkaava rappiotila ja hallituksen pyrkimys lisätä ratkaisuja vähävaraisen väestön kannettavaksi.

Näissä olosuhteissa puolue-neuvosto kiirehti eduskuntaa nopeasti hyväksymään oikeudenmukaisen työttömyysvakuutuksen. Työttömyyden perussyyt voidaan kuitenkin poistaa vain siten, että määrätietoisen teollistamisen avulla luodaan nopeasti ja riittävästi uusia työpaikkoja. Täten saadaan myös edellytykset sosialidemokraattien ehdottamalle 5-päiväiselle työviikolle ja kauan toivotulle tehokkaalle sairausvakuutukselle.

Julkisen hallinnon arvovaltaa heikentäneestä lahjonnasta, yksityisistä valta- ja rahapyyteistä ja muusta moraalittomuudesta on päästävä irti. Tällaisiin väärinkäytöksiin syypäät on heidän asemaansa katsomatta saatettava teoistaan lailliseen edesvastuuseen. Vain siten on palautettavissa kansalaisiin luottamus siihen, että heiltä kootut verovarot käytetään oikein ja että valtion ja kuntien harjoittama taloudellinen toiminta tehokkaasti palvelee yleistä etua.

Puoluetoverit: Sosialidemokratian kannattajat:

Puolueneuvosto toteaa tyydytyksellä, että tänä puolueen 60-vuotisjuhlavuotena jäsenistön keskuudessa on jälleen herännyt voimakas ja elävä taistelutahto. Meillä on tukenamme historian todistukset siitä, että kaikissa maan itsenäisyyttä, kansanvaltaa, taloudellista kehitystä ja sosiaalisia uudistuksia koskevissa tärkeissä ratkaisuissa puolueemme on ollut avainasemassa ja tienviitoittajana. Sen vastuunalaisena tehtävänä on myös aina ollut torjua eri tahoilta tulleet kansanvallanvastaisten voimien hyökkäykset ja turvata rakentava rauhan työ.

Tällaisena yhteiskunnan murrosaikana on erikoisen tärkeätä, että sosialidemokratian voimat pääsevät vaikuttamaan täydellä tehollaan ja väärentämättöminä. Näissä merkeissä puolueneuvosto yhtyy puoluetoimikunnan asettamaan juhlavuoden tunnukseen

SOSIALIDEMOKRATIA - KANSANVALLAN LUJIN TUKI!"

Valiokunta kuuluu olleen yksimielinen asiata. Voidaanko lyödä kiinni?

Kokouksesta (Romppanen): Kyllä:

Julkilausuma hyväksyttiin yksimielisesti.

P u h e e n j o h t a j a : Muita asioita ei ole. Esityslista on loppuun käsitelty.

Kokouksen päättäminen

P u h e e n j o h t a j a : Kun me nyt olemme päässeet tämän erittäin tärkeän kokouksemme loppuun, on syytä keskittää lyhyeen lausumaan ne vaikutelmat, jotka kokous on antanut. Ainakin täällä puheenjohtajan pöydän ääressä on vaikutelma kokouksesta antoisa ja yksinomaan positiivinen. On erittäin suuri ero tällä kokouksella ja monilla edellisillä kokouksilla. Täällä on vallinnut tavatto-

man voimakas yksimielisyyden tarve, yksimielisyyden, jota on toteutettu myös kokousmenoissa. Kokouksessa ei ole esiintynyt tunnelmaa rikkovia puheenvuoroja. Milloin puheenvuoroja on käytetty, ne ovat olleet asiallisia ja rakentavia. Kokous on ollut yksimielinen ja haluaa yksimielisyyttä koko puolueeseen. Erittäin miellyttävää on ollut havaita ja kuulla eri tahoilta annettuja vakuutuksia, että tämä vaikutelma on nyt erittäin yleinen myöskin puolueen laajan jäsenistön keskuudessa. Se antaa meille lujan uskon siihen, että vaikeudet ovat nyt takanapäin ja että puolue vähitellen alkaa jälleen löytää entisen varmuutensa ja taistelutahtonsa. Me olemme saaneet kauan olla ikäänkuin puolustusasemissa ja selitellä kansalle, mistä syistä vallinneet erimielisyydet puolueessa ovat johduneet. Tästä lähtien me voimme esiintyä taistelevana puolueena ja esittää omat vaatimuksemme ja vaatia niiden toteuttamista. Tämä kokous on antanut erittäin suuret lupaukset eteenpäinmenosta, ja se hän on tärkeätä tämmöisenä juhlavuotena ja valmistauduttaessa seuraavan puoluekokouksen pitämiseen.

Pyydän kiittää kaikkia läsnäolijoita hyvästä yhteistyöstä ja toivottaa hauskaa kesää kaikille. Kiitos:

Päättäjäissanojen jälkeen laulettiin yhteisesti Työväen marssi.

Kokous julistettiin päättyneeksi kello 17.20.

Kokouksen puolesta:

Väinö Tanner
Väinö T a n n e r

Aatto Väinönen
Aatto Väinönen

Pöytäkirja tarkistettu ja hyväksytty. Helsingissä, Sos.-dem.

Puoluetoimistossa, 17. päivänä heinäkuuta. 1959

Sinikka Luja

Valtteri Laitinen

Laiterin kappale *Liite n:o 1.*
Sosialidemokraattisen Puolueneuvoston sääntömääräinen kokous
Helsingin Työväentalon A-salissa 23.5.1959 alkaen kello 11.

Puoluetoimikunta:

Tanner, Väinö ✓	Leskinen, Väinö ✓	Kaivola, Oiva ✓
Lindblom, Olavi ✓	Paasio, Rafael ✓	Karjalainen, Eetu ✓
Hiltunen, Onni ✓	Viitanen, Martti ✓	Helle, Veikko ✓
Pitsinki, Kaarlo ✓	Rantala, Yrjö ✓	Siltanen, Sylvi ✓
Henriksson, Gunnar ✓	Kalavainen, Meeri ✓	Oksanen, Onni ✓
varajäsenet:		
Kuoppala, Erkki ✓	Manninen, Sulo ✓	Hätinen, Yrjö ✓
Saarinen, Erkki ✓	Lehto, Lempi ✓	Siukkola, Veikko ✓
Sinkka, Paavo ✓	Paasivuori, Tyyne ✓	Sirén, Eino
Laitinen, Valtteri ✓		

Puolueneuvosto:

Helsingin piiri
Laitinen, Valtteri ✓
Lehto, Lempi ✓
(Hietanen, Tauno)
(Leskinen, Laila)
Uudenmaan piiri
Malin, Viljo ✓
Luja, Sinikka ✓
(Rautsiala, Johannes)
(Palonen, Lauri)
Turun et. piiri
(Sanne Aleksanteri)
Lyytikäinen, Oskari
(Virtanen, Pekka)
(Randell, Veikko)
Satakunnan piiri
Fallila, Vihtori ✓
Suvanto, Leo ✓
(Lehto, Albert)
(Oksanen, Eero)

Hämeen et. piiri
Melin, Pauli
Ahonen, Eino
Santala, Eero ✓
(Kangasaho, Yrjö)
(Alho, Aati)
(Nurminen, Antero) ✓
Hämeen pohj. piiri
Lehtinen, Paavo
Lindholm, Mauno ✓
Rintala, Viljo ✓
(Kolinen, Elsa) ✓
(Heinonen, Lauri)
(Sinkka, Paavo)
Kymen piiri
Mikkonen, Pekka ✓
Lindqvist, Hugo ✓
Kokkola, Veikko ✓
Mikkola, Taisto ✓
(Torvinen, Kalle)
(Siukkola, Veikko)
(Marttila, Olavi)
(Sommarberg, Taito)

Mikkelin piiri

Ilo, Paavo ✓

Leikas, Kaarlo

(Kaukinen, Onni)

(Salomaa, Veikko)

Kuopion länt. piiri

Lukkarinen, Juho ✓

Happonen, Ananias ✓

(Nurmi, Yrjö)

(Mäkeläinen, Ukko)

Joensuun piiri

Romppanen, Eino ✓

Juntunen, Alpo

(Väisänen, Jalmari)

(Tirronen, Paavo)

Vaasan it. piiri

Lahtinen, Feliks

Mäkinen, Lauri ✓

(Heininen, Tauno) ✓

(Hämäläinen, Kaarlo)

Vaasan et. piiri

Vuorinen, Viljo ✓

(Laitinen, Mikko)

Vaasan pohj. piiri

Pietilä, Jaakko ✓

(Aro, Hugo)

Oulun piiri

Väyrynen, Antero ✓

(Vetosalmi, Elias)

Kajaanin piiri

Mikkonen, Konsta ✓

(Okkonen, Artturi)

Lapin piiri

Saavalainen, Niilo ✓

(Kuoppala, Erkki)

Ruotsalainen Työväenliitto

Vuorinen, Pentti ✓

(Johansson, Johan)

*Äänivaltuutettuja jäseniä
15 + 27, yhteensä 42*

Merk. A. V.

Sos.-dem. Eduskuntaryhmä:

*Henriksson, Gunnar ✓
Rautala, Viljo ✓*

Tilintarkastajien puheenjohtaja:

Salovaara, Väinö V. ✓

Muut tilintarkastajat:

*Yrjölä, Albert ✓
Ahde, Väinö ✓*

Puoluelehdet

Työväenlehdistö:

TST:

Suomen Sosialidemokraatti:

Turun Päivälehti:

Uusi Aika:

Hämeen Kansa:

Kansan Lehti:

Eteenpäin:

Kansan Työ:

Vapaus:

Kansan Voima:

Työn Voima:

Pohjanmaan Kansa:

Pohjolan Työ:

Svenska Demokraten:

Tulevaisuus:

Wuokko, Eino A. ✓

Kalkkinen, Eino ✓

Johannmaa, Atte ✓

Paasio, Rafael ✓

Rantanen, Vilho ✓

Pelkonen, Mauno ✓

Ylökangas, Holger ✓

Kantonen, Aarno ✓

Piiäinen, Alpo ✓

Moilanen, Tommi ✓

Wiksten, Erkki ✓

Ketola, Pentti ✓

Henriksson, Gunnar ✓

Karvinen, Anu ✓

Piiritoimikunnat:

Helsingin piiri:

Uudenmaan piiri:

Turun et. piiri:

Satakunnan piiri:

Hämeen et. piiri:

Hämeen pohj. piiri:

Kymen piiri:

Mikkelin piiri:

Kuopion länt. piiri:

Joensuun piiri:

Vaasan it. piiri:

Vaasan et. piiri:

Vaasan pohj. piiri:

Oulun piiri:

Kajaanin piiri:

Lapin piiri:

Ruotsalainen Työväenliitto:

Suontausta, Tauno ✓

Lampinen, Väinö ✓

Viheriäranta, Joel ✓

Vilponiemi, Väinö ✓

Nurminen, Antero ✓

Halme, Antti ✓

Lahtinen, Alli ✓

Airas, Aaro ✓

Terästö, Edit ✓

Neiglick, Kalervo ✓

Kähkönen, Tauno ✓

Lepistö, Eeli ✓

Metsäranta, Toimi ✓

Koponen, Erkki ✓

Kovalainen, Leevi ✓

Uksila, Heino ✓

Fagerholm, K.-A. ✓

Lönnqvist, Ragnar ✓

Kaljunen, Veikko ✓

Salo, Jorma ✓

Salomaa, Viljo ✓

Johansson, Lino ✓

Monola, Veikko ✓

Suksi, Keijo ✓

Koronen, Antti Jussi ✓

Lindeman, Lars ✓

Turun Sd. Kunnallisjärjestö: Leppänen, Aulis ✓

Tampereen Sd. Kunnallisjärjestö: Torniaainen, Pauli ✓

Lahden Sos.-dem. Kunnallisjärjestö: Torniaainen, Pauli ✓

Sos.-dem. Naisliitto:

Brander-Vallin, Laura ✓

Sos.-dem. Nuorisoliitto:

Kymenlahti, Pentti ✓

Sos.-dem. Raittiusliitto:

Yarinen, Yrjö A. ✓

Puoluetoimikunnan jaostojen puheenjohtajat:

Kunnallisaasiainjaosto: Typpö, Sulo ✓

Kasvatustoimikunta: Oittinen, Reino H. ✓

Maaseutuvaltuuskunta: Haapasalo, K.F. ✓

Urheilujaosto: Heiskanen, Arvi

Puolueen vastuunalaiset toimihenkilöt:

Nevalainen, Valde ✓

Paananen, Aarne ✓

Väyrynen, Aatto ✓

Hurri Olavi ✓

Burman, Pauli ✓

Toimitsijat:

Lahti, Vihtori ✓
Laitinen, Olli ✓
Simonen, Heikki ✓
Kärkkäinen, Aaro ✓
Meriluoto, Teppo ✓
Kanerva, Reino ✓
Nissinen, Veikko ✓
Nordman, Jarl ✓
Tiainen, Hilja ✓
Rinne-Virolainen, Taimi ✓

Puolueneuvoston varajäsenet:

Palonen, Lauri (Uusimaa) ✓
Rautsiala, Johannes (Uusimaa) ✓

Savon Kansa: Tamminen, A.O. ✓

Lehtinen, Eino ✓
Tapaninen, Kaarlo ✓
Hyytiäinen, Anni ✓
Virtanen, Gyro ✓
Raune, Torsti ✓
Hartikainen, Helmi ✓
Kallio, Kalevi ✓
Leppänen, Reijo ✓
Ojanen, Veli ✓

Maaseutuförumiteuran jäseniä ✓

Pyydämme kohteliaimmin päästä seuraamaan Puolueneuvoston kokousta 23/5-59.

Ilmari Linna

Jalmari Väisänen

Paavo Vihavainen

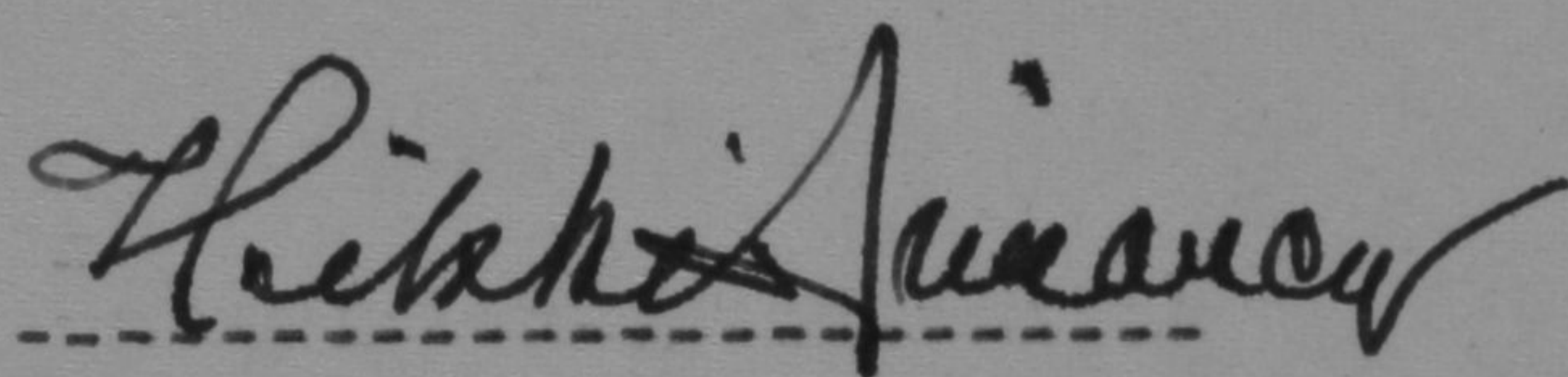
Artturi Koskinen

Erkki Pernu

Sulo Lehtonen

Aarne Lautamies

Puolueen maaseututoimikunnan puolesta,

A handwritten signature in dark ink, appearing to read 'Heikki Simonen', written over a horizontal dashed line.

Heikki Simonen

Läsnäolo-oikeutta puolueeneuvoston kokoukseen 23.5.59

ovat anoneet:

Liite n:o 2

✓ Lehtinen, Elo }
✓ Pulkkinen, Aarre } Helsingin piirin toimitsijoita 1959.
✓ Järvinen, Veikko }

✓ Tapaninen, Kauko Uudenmaan piirin toimitsija

✓ Palonen, Lauri P:neuvoston varajäsen Uudeltamaalta
✓ Rautiainen, Johannes "

✓ Tamminen, A.O. Kuopio (Savon Kansa)

✓ Tiilikainen, Ulla

✓ Turunen, Varma K.

✓ Alanko, Kustaa

✓ Hyvönen, Onni, Tohmajärvi

✓ Isoviita, Antti, Oulu

✓ Lindeqvist, Aarno, Turku Työpaikkatoimitsijoita

✓ Ripattila, Matti, Hamina

✓ Saha, Pentti, Ilmajoki

✓ Silvennoinen, Onni, Tampere

✓ Virtanen, Yrjö, Hyvinkää

17.

PUHELIMET

Puoluesihteeri 77 24 10 77 39 93
Järjestösihteeri . . . 77 47 21
Taloudenhoitaja . . . 77 29 95
Kunnallisasiat . . . 77 47 42
Toimisto . . . 77 23 47
Kassa . . . 77 87 52
Julkaisujen toim. . . 77 87 53

Helsinki, 12. päivänä toukokuuta 1959.

KUTSU PUOLUENEUVOSTON KOKOUKSEEN

Sosialidemokraattisen Puolueen Puolueenuevosto kutsutaan sääntömääräiseen kokoukseen, joka pidetään Helsingin Työväentalon A-salissa lauantaina 23. päivänä toukokuuta 1959 alkaen kello 11.

Sääntömääräisten asioiden lisäksi päätetään mm. puolueen omistaman kiinteistön luovutusta koskevasta asiasta.

SOSIALIDEMOKRAATTINEN PUOLUETOIMIKUNTA

Väinö Tanner

Jakelu: Puoluetoimikunnan jäsenet
Puolueenuevoston muut jäsenet
Sos.-dem. Eduskuntaryhmän edustaja
Puoluelehtien edustajat (yksi kustakin puoluelehdestä)
Piiritoimikuntien edustajat (yksi kustakin piiristä)
Tilintarkastajien puheenjohtaja

Tiedoksi: Sos.-dem. Naisliitto
Sos.-dem. Nuorisoliitto
Sos.-dem. Raittiusliitto
Puoluetoimikunnan jaostojen puheenjohtajat